

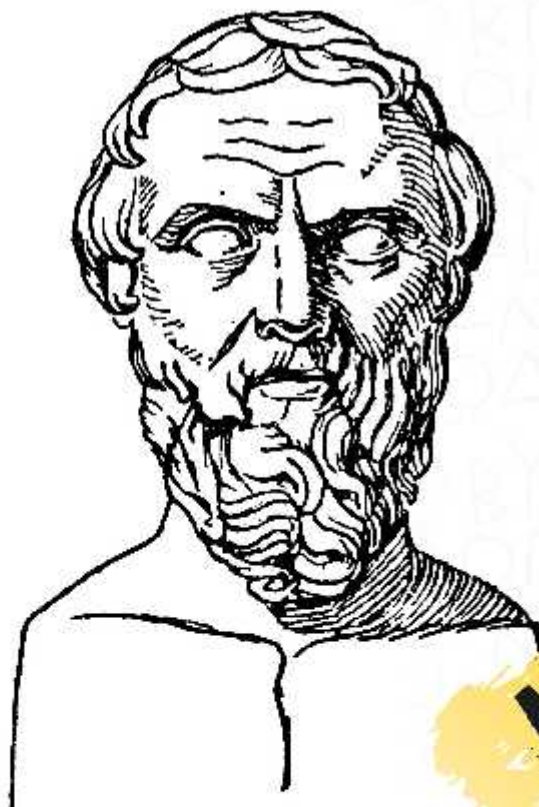
Α'
Γυμνασίου

Αρχαία

Τετράδιο Σπουδής

β τεύχος

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

ΗΡΟΔΟΤΟΣ
484-425/410 Π.Χ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ & ΑΣΚΗΣΕΩΝ

★ **100%** ★
επιτυχία
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Τετράδιο Σπουδής - Γιατί;

Το Τετράδιο Σπουδής ΑΡΝΟΣ είναι βασισμένο στη Μέθοδο ΑΡΝΟΣ, ένα σύστημα μάθησης με Στόχους – Υλοποίηση – Πιστοποίηση.

Βοηθάει το μαθητή να οικοδομήσει τη σκέψη του βήμα-βήμα, απλά και κατανοητά. Είναι Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο βάσει του οποίου γίνεται η διδασκαλία στο online μάθημα με «φυσικό» τρόπο. Ο δάσκαλος γράφει και υπογραμμίζει παράλληλα με το μαθητή.

Το Τετράδιο Σπουδής αποτελείται από:

- ★ Οπτικοποιημένη Θεωρία με ροή & συνέχεια
- ★ Ασκήσεις για Διδασκαλία και Εξάσκηση
- ★ Συνδυαστικές και Επαναληπτικές Ασκήσεις
- ★ Θέματα Προσομοίωσης Εξετάσεων

Πιστοποίηση Γνώσεων

Σε προγραμματισμένες ημερομηνίες διεξάγονται online ή/και δια ζώσης **Επαναληπτικά Τεστ Αξιολόγησης** στα οποία ο μαθητής πιστοποιεί και επαληθεύει τις γνώσεις του.

Για τους Γονείς

Πώς ο γονέας μπορεί να έχει εικόνα και εποπτεία στην πρόοδο του παιδιού του;

Το Τετράδιο Σπουδής είναι σχεδιασμένο με τέτοιον τρόπο για τη βήμα – βήμα εξάσκηση του μαθητή, μεταβαίνοντας με ασφάλεια από τα πιο απλά στα πιο σύνθετα. Επίσης, είναι ένας φυσικός τρόπος ο Γονέας να ελέγχει την πρόοδο του παιδιού του.

Πώς γίνεται η εποπτεία από το γονέα;

Σε κάθε μάθημα ελέγχει την ορθότητα των λύσεων, την κατανόηση και τη συμμετοχή του παιδιού στα μαθήματα.

Διδασκαλία στον ΑΡΝΟ σημαίνει:

- ★ Απεριόριστη μελέτη με video lessons
- ★ Αυτομάθηση στο App Arnos Learn
- ★ Coaching εξατομικευμένο
- ★ Μοτίβα Μάθησης και Εξάσκησης
- ★ Κάθε Απορία για εμάς είναι Πρόκληση!

★ Μέθοδος ΑΡΝΟΣ

Η **Μέθοδος ΑΡΝΟΣ** οδηγεί κάθε μαθητή, ανεξαρτήτως γνώσεων ή επιπέδου, να μελετά από το επίπεδο όπου αισθάνεται άνετα, ώστε να διαμορφώσει γερές βάσεις για μάθηση.

Live Διδασκαλία Το online μάθημα γίνεται με φυσικό τρόπο, γιατί συνδυάζει την Τεχνολογία, το Πνεύμα, την Οργάνωση και την Εμπειρία.

Τετράδιο Σπουδής Είναι ο οδηγός για τη διδασκαλία του μαθήματος, την εξάσκηση του μαθητή και την πραγματοποίηση της online διδασκαλίας με Λόγο, Εικόνα και Παρατήρηση.

Καθηγητής Είναι ο σκηνοθέτης της διδακτικής πράξης, ο οποίος δρα σε ένα οργανωμένο εκπαιδευτικό οικοσύστημα με Στόχους, Μαθησιακό Πλάνο και Ευθύνη.

«Μέθοδος ΑΡΝΟΣ... το καταστάλαγμα μιας πορείας 35 ετών με εκπαιδευτικές και εκδοτικές επιτυχίες, με ταξίδια πολιτισμού, συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις και αποτυχίες... μα, κυρίως, η παρακαταθήκη του ζευγολάτη πατέρα - Αρνού.»

Γιάννης Π. Κρόκος

Περιεχόμενα

Ενότητα 7η: Η λύση του Γόρδιου δεσμού	3
Α) Ερμηνευτική προσέγγιση	3
Β) Λεξιλόγιο-Ετυμολογία	3
Γ) Γραμματική	4
Δ) Συντακτικό	6
Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης	6
Ενότητα 8 ^η : Ένα μοιραίο λάθος	9
Α) Ερμηνευτική προσέγγιση	9
Β) Ετυμολογία- Λεξιλόγιο	9
Γ) Γραμματική	10
Δ) Συντακτικό	12
Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης	13
Ενότητα 9η: Ανυπέρβλητα εμπόδια	17
Α) Ερμηνευτική προσέγγιση	17
Β) Ετυμολογία-Λεξιλόγιο	18
Γ) Γραμματική	19
Δ) Συντακτικό	21
Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης	21
Ενότητα 10 ^η : Ο Σωκράτης για τη φιλία	25
Α) Ερμηνευτική προσέγγιση	25
Β) Ετυμολογία-Λεξιλόγιο	25
Γ) Γραμματική	27
Δ) Συντακτικό	31
Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης	32
11 ^η ενότητα: Η αγάπη του Αλέξανδρου για τον Βουκεφάλα	36
Α) Ερμηνευτική προσέγγιση	36
Β) Λεξιλόγιο- ετυμολογία	36
Γ) Γραμματική	38
Δ) Συντακτικό	41
Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης	42
Ενότητα 12 ^η : Αθήνα και Ατλαντίδα	46

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

A) Ερμηνευτική προσέγγιση.....	46
B) Ετυμολογία-Λεξιλόγιο.....	47
Γ) Γραμματική.....	48
Δ) Συντακτικό.....	50
Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης.....	51
Ενότητα 13 ^η : Δάμων και Φιντίας.....	55
A) Ερμηνευτική προσέγγιση.....	55
B) Λεξιλόγιο- ετυμολογία.....	56
Γ) Γραμματική.....	57
Δ) Συντακτικό.....	59
Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης.....	60
Επαναληπτικές ασκήσεις 7-13.....	63

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ενότητα 7η: Η λύση του Γόρδιου δεσμού

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Τι ήθελε να κάνει ο Μέγας Αλέξανδρος...αποσπάσματα από το κείμενο

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, να λάβετε υπόψη σας το χωρίο:
«Αλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρηλθε, πόθος λαμβάνει αὐτὸν τὴν ἄμαξαν ἰδεῖν τὴν Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν»

2) Γιατί ο Μέγας Αλέξανδρος ...τον Γόρδιο δεσμό;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το χωρίο «Πρὸς δὲ δὴ ἄλλοις καὶ τότε περὶ τῆς ἀμάξης ἐμυθεύετο, ὅστις λύσειε τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας»

3) Με ποιόν τρόπο κατόρθωσε...τον Γόρδιο δεσμό;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, λάβετε υπόψη σας το χωρίο: «παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμόν καὶ λελύσθαι ἔφη.»

4) Πώς κατάλαβε ο Μέγας Αλέξανδρος ότι είχε λύσει τον Γόρδιο δεσμό;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το απόσπασμα: «Καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταί τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν»

5) Να χαρακτηρίσετε...από το κείμενο.

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση αναλογιστείτε τον τρόπο με τον οποίον βρήκε τη λύση στο Γόρδιο δεσμό ο Μ. Αλέξανδρος και χρησιμοποιήστε επίθετα που να μιλούν για τον χαρακτήρα του.

6) Το κείμενο της ενότητας...κείμενο.

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, δείτε τους χρόνους των ρημάτων.

B) Λεξιλόγιο-Ετυμολογία

1) Ν' αντιστοιχίσετε τα ρήματα με τα παράγωγα ουσιαστικά τους

είσειμι- είσιτήριον, γυμνάζω- γυμναστήριον, πίων- ποτήριον, διαζεύγνυμι- διαζευκτήριον

2) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ουσιαστικά με τους ορισμούς τους

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Διαπιστευτήριο- όργανο ή μέσο, βατήρ- όργανο ή μέσο, άροτρον- όργανο ή μέσο, έκπαιδευτήριο- τόπος, δικαστήριο- τόπος, νιπτήρ- όργανο ή μέσο, λουτρόν- όργανο ή μέσο

3) Να γράψετε λέξεις...με τις παρακάτω λέξεις

έμυθεύετο: μυθικός, μυθολογία, μυθομανής, αμύθητος

δεσμόν: επίδεσμος, δεσμοτήριο, δεσμώτης, δέσμιος, επίδεσμος, δέσμευση

Λύσιν: άλυτος, λυμένος, κατάλυση, επίλυση

ζυγοῦ: μονόζυγο, ζυγαριά, ζύγισμα, ισοζύγιο

4) Να συμπληρώσετε...διαζευκτικός)

Το ή είναι **διαζευκτικός** σύνδεσμος.

Ο σχεδιασμός του οικονομικού επιτελείου είναι να υπάρχει θετικό **ισοζύγιο** ανάμεσα στα έσοδα και τα έξοδα.

Στο ποίημα υπάρχει **ζευγαρωτή** ομοιοκαταληξία.

Το συναινετικό **διαζύγιο** αποτελεί δείγμα πολιτισμένου χωρισμού μεταξύ των γονέων.

5) Να σημειώσετε...είναι μεταφορικές

1- M, 2-K, 3-M, 4-M

6) N' αντιστοιχίσετε...νέας ελληνικής γλώσσας

έπεσήμηναν- Σήμαντρο, έμυθεύετο- Μυθομανής, έθυε- Θυσιαστήριο, άρξαι- Εναρκτήριο

Γ) Γραμματική

1) Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα με τους ορισμούς τους

ήσαν- Γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής Παρατατικού του ρήματος «είμι», ήσθα- Β' ενικό πρόσωπο οριστικής Παρατατικού του ρήματος «είμι», ήμεν- Α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής Παρατατικού του ρήματος «είμι», ήτε- Β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής Παρατατικού του ρήματος «είμι»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Ν' αντιστοιχίσετε...Παρατατικού

είμι- ἤ, ἐσμέν- ἤμεν, ἐστί- ἦν, εἰσίν- ἦσαν

3) Να κλίνετε την Οριστική Παρατατικού των ακόλουθων ρημάτων: ιδρύω, κόπτω, γράφω

Οριστική Παρατατικού Ε.Φ.		
ἴδρουν	ἔκοπτον	ἔγραφον
ἴδρνες	ἔκοπτες	ἔγραφες
ἴδρνε	ἔκοπτε	ἔγραφε
ιδρύομεν	ἐκόπτομεν	ἐγράφομεν
ιδρύετε	ἐκόπτετε	ἐγράφετε
ἴδρουν	ἔκοπτον	ἔγραφον

4) Να κλίνετε την Οριστική Αορίστου των ακόλουθων ρημάτων: ρίπτω, κελεύω, πράττω

Οριστική Αορίστου Ε.Φ.		
ἔριπα	ἐκέλευσα	ἔπραξα
ἔριπας	ἐκέλευσας	ἔπραξας
ἔριψε	ἐκέλευσε	ἔπραξε
ἐρίπαμεν	ἐκελεύσαμεν	ἐπράξαμεν
ἐρίπατε	ἐκελεύσατε	ἐπράξατε
ἔριπαν	ἐκέλευσαν	ἔπραξαν

5) Να σχηματίσετε την οριστική Αορίστου στο α' ενικό πρόσωπο των παρακάτω ρημάτων

ἀνάπτω	ἄνηπα
ὀνομάζω	ὠνόμασα
ἀπογράφω	ἀπέγραφα
ἐξυβρίζω	ἐξύβρισα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

λύω	ἔλυσα
ἄρχω	ἤρξα

6) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση του ρήματος: διακόπτομεν

Ενεστώτας	διακόπτομεν
Παρατατικός	διεκόπτομεν
Μέλλοντας	διακόψομεν
Αόριστος	Διεκόψαμεν

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

1) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

πόθος- υποκείμενο, λαμβάνει- ρήμα, τὴν ἄμαξαν- αντικείμενο του απαρεμφάτου, ἰδεῖν- αντικείμενο του ρήματος

2) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

Ἀλέξανδρος- Υποκείμενο, τῷ Ξίφει- επιρρηματικός προσδιορισμός, Διέκοψε- Ρήμα, τὸν δεσμόν- Αντικείμενο

3) Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε το αντικείμενο

Καὶ μάλιστα ἐπήνει τὴν φύσιν τῶν κεράτων

Ἔφηγεν τὴν τῶν σκελῶν λεπτότητα.

Ἡ χώρα ἔχει ἀγαθὰ

4) Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσετε το αντικείμενο του ρήματος

Οὗτος ἔφη λελύσθαι τὸν δεσμόν

Ἀλέξανδρος οὐκ ἠθέλεν περιδεῖν ἄλυτον τὸν δεσμόν

Φελλόποδες λέγουσιν ἐπείγεσθαι εἰς τὴν πατρίδαν αὐτῶν

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να περιγράψετε τον....στο παράλληλο κείμενο.

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση εξετάστε το χωρίο «παίσας τῷ Ξίφει διέκοψε τὸν δεσμόν καὶ λελύσθαι ἔφη» του κειμένου της ενότητας και το

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

χωρίο «διατεμεῖν τῆ μαχαίρα τὸ σῦνναμμα, καὶ πολλὰς ἐξ αὐτοῦ κοπέντος ἀρχὰς φανῆναι» ἀπὸ το παράλληλο κείμενο.

2) Να εντοπίσετε...δύο κείμενα

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση διαβάστε προσεκτικά τόσο το κείμενο της ενότητας, όσο και το παράλληλο κείμενο και δείτε που μοιάζουν και που διαφέρουν.

3) Γνωρίζοντας...«Ο, τι δε λύνεται, κόβεται»

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση σκεφτείτε τον τρόπο με τον οποίον ο Μ. Αλέξανδρος έλυσε τον Γόρδιο δεσμό και σχολιάστε τη φράση.

4) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις...νέα ελληνική γλώσσα.

διατεμεῖν- κατατομή, ὑφελκύσαντι- ανελκυστήρας, ἀμηχανοῦντα- πολυμήχανος, φανῆναι- εξαφάνιση

5) Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα με τα παράγωγα ουσιαστικά τους

θεῶμαι- Θέατρον, πωλῶ- Πωλητήριον, δίδωμι- Δίδακτρον, λέχομαι- Λέκτρον

6) Να γράψετε δικές σας προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις

Διαζευγμένος: Το κράτος οφείλει να στηρίζει οικονομικά τις διαζευγμένες μητέρες

Συζυγικός: Η κατανόηση είναι απαραίτητο συστατικό μιας επιτυχημένης συζυγικής σχέσης

Ζευγάρι: Σήμερα το πρωί αγόρασα ένα καινούριο ζευγάρι παπούτσια

7) Να κλίνετε τα παρακάτω ρήματα «καταλύω, διαγράφω, προστάττω» στην Οριστική Παρατατικού και στην Οριστική Αορίστου Ε.Φ.

Οριστική Παρατατικού Ε.Φ.		
Κατέλυον	διέγραφον	προσέταπτον
Κατέλυες	διέγραφες	προσέταπτες
Κατέλυε	διέγραφε	προσέταπτε
Κατελύομεν	διεγράφομεν	προσετάπτομεν
Κατελύετε	διεγράφετε	προσετάπτετε
Κατέλυον	διέγραφον	προσέταπτον

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Οριστική Αορίστου Ε.Φ.		
Κατέλυσα	διέγραψα	προσέταξα
Κατέλυσας	διέγραψας	προσέταξας
Κατέλυσε	διέγραψε	προσέταξε
Κατελύσαμεν	διεγράψαμεν	προσετάξαμεν
Κατελύσατε	διεγράψατε	προσετάξατε
Κατέλυσαν	διέγραψαν	προσέταξαν

8) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρημάτων: πλήττουσι(ν), πιστεύετε, ἐκόπτομεν

Ενεστώτας	πλήττουσι(ν)	πιστεύετε	κόπτομεν
Παρατατικός	ἔπληττον	ἐπιστεύετε	ἐκόπτομεν
Μέλλοντας	πλήξουσι(ν)	πιστεύσετε	κόψομεν
Αόριστος	ἔπληξαν	ἐπιστεύσατε	ἐκόψαμεν

9) Να ξαναγράψετε τις προτάσεις μεταφέροντας το ρήμα στον Παρατατικό

Ξενοφών και Θουκυδίδης συγγραφείς **ἦσαν**

Λεωνίδα Λακεδαιμόνιος **ἦν**

Σύ **ἦσθα** εἰς τῶν πολεμίων

10) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

Ἀλέξανδρος- υποκείμενο, ἀπόρως εἶχεν- ρήμα, ἐξευρεῖν- αντικείμενο
ρήματος, λύσιν- αντικείμενο **απαρεμφάτου**

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ενότητα 8^η: Ένα μοιραίο λάθος

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Να χαρακτηρίσετε...Λανθασμένες

1-Λ, 2-Σ, 3-Σ, 4-Λ

2) Για ποιο λόγο...σας το κείμενο)

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, να λάβετε υπόψη σας το χωρίο «Ἐκεῖνον αὐτὸν ἀεὶ ἐθεράπευον ὑπισχνούμενον ἐπ' ἔμοι τεθνήξεσθαι».

3) Με βάση τα στοιχεία του κειμένου, αλλά και το παράλληλο κείμενο... να σκιαγραφήσετε τη συμπεριφορά ενός παράσιτου.

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση εξετάστε προσεκτικά την όλη συμπεριφορά του Καλλιμήδη, αλλά και το απόσπασμα του παράλληλου κειμένου και βρείτε επίθετα που χαρακτηρίζουν κάποιον που είναι παράσιτος.

4) Ποια ήταν η κατάληξη του σχεδίου του Καλλιμήδη;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το χωρίο «δύο δὴ ὁ μειρακίσκος κύλικας ἐτοίμους ἔχων οὐκ οἶδ' ὅπως ἔμοι μὲν τὸ φάρμακον, Πτοιοδώρῳ δὲ τὸ ἀφάρμακτον ἔδωκεν».

5) Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι ο Λουκιανός επιλέγει τη χρήση του διαλόγου;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση εξετάστε τι κερδίζει το κείμενο με τη χρήση του διαλόγου και πώς αισθάνεται ο αναγνώστης όταν διαβάζει ένα κείμενο που έχει διάλογο.

6) Τα έργα του...κριτικής.

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε προσεκτικά το κείμενο και εστιάστε στα σημεία στο οποία ο Καλλιμήδης αποκαλύπτει το σχέδιο του για να προκαλέσει τον θάνατο του Πτοιοδώρου.

B) Ετυμολογία- Λεξιλόγιο

1) Ν' αντιστοιχίσετε τα επίθετα με τα παράγωγα ουσιαστικά τους

βαθύς- βάθος, δυστυχής- δυστυχία, κύριος- κυριότης, βραδύνους- βραδύνοια

2) Να γράψετε τα ουσιαστικά τα οποία παράγονται από τα ακόλουθα επίθετα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ασθενής: ασθένεια, εὐσεβής: εὐσέβεια, μικρός: μικρότης, δίκαιος: δικαιοσύνη,
καλός: καλοσύνη, ἄφρων: ἀφροσύνη

3) Να συμπληρώσετε... απελεύθερος)

Η **ελευθεροτυπία** είναι θεμελιώδης αρχή μιας σύννομης δημοκρατικής πολιτείας.

Το σφάλμα της ανθρώπινης φύσης είναι το γεγονός ότι περιμένουμε κάποιον άλλον να μας **απελευθερώσει** από τα βάσανα μας.

Η **ελευθερία** αποτελεί σύνθημα όλων των υπόδουλων λαών.

Απελεύθερος ονομάζεται ο δούλος, ο οποίος παύει να είναι δούλος κι αποκτά την ελευθερία του.

4) Ν' αντιστοιχίσετε τις υπογραμμισμένες φράσεις με την σημασία τους

1- β, 2-γ, 3-α, 4-δ

5) Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις με τις συνώνυμες τους

ελευθέρωση- αποδέσμευση, ελευθέριος- ασύδοτος, απελεύθερος- ανεξάρτητος,
απελευθερωμένος-αποδεσμευμένος

6)Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις...γλώσσα

ἐπωμοσάμην- ορκωμοσία, παράσιτος- παρασιτικός, λουσάμενοι- λουτρό,
ἐκείμην- διακειμενικότητα

Γ)Γραμματική

1) Να εντοπίσετε τα δευτερόκλιτα επίθετα του κειμένου και να τα καταγράψετε

Ενδεικτικές απαντήσεις: παράδοξόν, ἐπίτομόν, ἔτοιμον

2) Να συμπληρωθούν το θηλυκό και το ουδέτερο γένος των παρακάτω επιθέτων

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Τίμιος	τιμία	τίμιον
Καλός	καλή	καλόν
Φαιδρός	φαιδρά	φαιδρόν
ἄδικος	ἄδικη	ἄδικον

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Σοφός	σοφή	σοφόν
Νέος	νέα	νέον

3) Να κλιθεί το επίθετο: ό ώραϊος

Ενικός αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	ό ώραϊος	ή ώραία	τό ώραϊον
Γεν.	τουῦ ώραϊου	της ώραίας	τουῦ ώραϊου
Δοτ.	τῶ ώραϊῶ	τῆ ώραία	τῶ ώραϊῶ
Αιτ.	τόν ώραϊον	τήν ώραϊαν	τό ώραϊον
Κλητ.	ῶ ώραϊε	ῶ ώραία	ῶ ώραϊον
Πληθυντικός αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	οί ώραϊοι	αί ώραϊαι	τά ώραϊα
Γεν.	τῶν ώραϊων	τῶν ώραϊων	τῶν ώραϊων
Δοτ.	τοῖς ώραϊοῖς	ταῖς ώραϊαῖς	τοῖς ώραϊοῖς
Αιτ.	τούς ώραϊους	τάς ώραϊας	τά ώραϊα
Κλητ.	ῶ ώραϊοι	ῶ ώραϊαι	ῶ ώραϊα

4) Να γραφτούν οι πλάγιες πτώσεις των επιθέτων: τὸ εὐστοχον, ἡ ἐχθρά

	τὸ εὐστοχον	ἡ ἐχθρά
Γεν. εν.	τουῦ εὐστόχου	της ἐχθράς
Δοτ. εν.	τῶ εὐστόχῳ	τῆ ἐχθρᾷ
Αιτ. εν.	τὸ εὐστοχον	τήν ἐχθράν

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γεν. πλ.	τῶν εὐστόχων	τῶν ἐχθρῶν
Δοτ. πλ.	τοῖς εὐστόχοις	ταῖς ἐχθραῖς
Αιτ. πλ.	τὰ εὐστοχα	τάς ἐχθράς

5) Να κλιθεῖ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία στο σουδέτερο γένος

Ενικός		Πληθυντικός
Ον.	τοῦτο	ταῦτα
Γεν.	τούτου	τούτων
Δοτ.	τούτῳ	τούτοις
Αιτ.	τοῦτο	ταῦτα
Κλητ.	δεν ἔχει	δεν ἔχει

6) Να γραφοῦν οἱ πλάγιες πτώσεις τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας

	οὗτος	αὕτη
Γεν. εν.	τούτου	ταύτης
Δοτ. εν.	τούτῳ	ταύτῃ
Αιτ. εν.	τούτον	ταύτην
Γεν. πλ.	τούτων	τούτων
Δοτ. πλ.	τούτοις	ταύταις
Αιτ. πλ.	τούτους	ταύτας

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ:

1) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τους λειτουργία

ἐπίτομόν- ονοματικός προσδιορισμός, ἐξηῦρον- ρήμα, ὁδόν- αντικείμενο, ἐπὶ τὸν κλῆρον- εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός

2) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τους λειτουργία

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ἐλεύθερον- κατηγορούμενο αντικείμενου, ἐπωμοσάμην- ρήμα, ἀφήσειν- αντικείμενο ρήματος, αὐτόν- αντικείμενο παρεμφάτου

3) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...λειτουργία

ἀνέπεισα- Ρήμα, ἔχειν- Αντικείμενο, αὐτὸ- αντικείμενο του παρεμφάτου, ἔτοιμον- κατηγορούμενο του αντικείμενου

4) Στην παρακάτω πρόταση...λειτουργία.

Οὗτος- Εννοούμενο υποκείμενο, τοῦτο- Αντικείμενο, ποιήσει- Ρήμα

5) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...λειτουργία.

οὗτος- εννοούμενο υποκείμενο, ἐμοὶ- ἑμμεσο αντικείμενο, τὸ φάρμακον- ἄμεσο αντικείμενο, ἔδωκεν- ρήμα

E) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης

1) Ποια παγίδα έστησε ο λύκος εναντίον της αλεπούς;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το απόσπασμα: «Ὁ τοῖνον λύκος λαβόμενος εὐκαιρίας κατηγορεῖ παρὰ τῷ λέοντι τῆς ἀλώπεκος ἅτε δὴ παρ' οὐδὲν τιθεμένης τὸν πάντων αὐτῶν κρατοῦντα καὶ διὰ ταῦτα μηδ' εἰς ἐπίσκεψιν ἀφιγμένης.»

2) Ποια ήταν η αντίδραση της αλεπούς απέναντι στην παγίδα που της έστησε ο λύκος;

Για ν' απαντήσετε στην ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το χωρίο «Ἡ δ' ἀπολογίας καιρὸν αἰτήσασα· καὶ τίς, ἔφη, τῶν συνελθόντων τοσοῦτον ὠφέλησέν σε, ὅσον ἐγὼ πανταχόσε περινοστήσασα καὶ θεραπείαν ὑπέρ σου παρ' ἰατρῶν ζητήσασα καὶ μαθοῦσα» και το χωρίο «εἰ λύκον ζῶντα ἐκδείρας τὴν αὐτοῦ δορὰν θερμὴν ἀμφιέση.»

3) Να βρείτε ομοιότητες ανάμεσα στον Καλλιδημίδα και τον λύκο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση διαβάστε προσεκτικά και τα δύο κείμενα και βρείτε τα σημεία στα οποία μοιάζουν και οι δυο ως προς τις παγίδες που στήνουν.

4) Ποιο είναι το ηθικό δίδαγμα το οποίο απορρέει τόσο από το κείμενο της ενότητας, όσο και από το παράλληλο κείμενο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το πάθημα και των δύο (του Καλλιδημίδα και του λύκου).

5) Ν' αντιστοιχίσετε τα επίθετα με τα παράγωγα ουσιαστικά τους

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

όξυνους- όξυνοια, εύκρινής- εύκρίνεια, έξυπνος- έξυπνότης, βαρύς- βάρος

6) Να γράψετε τα ουσιαστικά που παράγονται από τα παρακάτω επίθετα

εύγνώμων: εύγνωμοσύνη, ανέντιμος: ανεντιμότης, έτοιμος: έτοιμότης,

σώφρων: σωφροσύνη, έπιμελής: έπιμέλεια, ύπαίτιος: ύπαιτιότης

7) Να συμπληρώσετε...απελευθερωτικό)

Οι ελεύθερες ψυχές δύσκολα συμβιβάζονται.

Το καλοκαίρι ταξίδεψα στις **Ελευθερές** και πέρασα υπέροχα

Είναι εντελώς **απελευθερωτικό** το να απομακρύνεις τους τοξικούς ανθρώπους από το περιβάλλον σου.

Τα **ανελεύθερα** κι απολυταρχικά καθεστάτα καταπατούν κάθε δικαίωμα του ανθρώπου στην έκφραση.

8) Ν' αντιστοιχίσετε...γλώσσας.

άφιγμένης- άφιξη, έβρυχάτο- βρυχηθμός, δηλοϊ- διαδηλωτής, τιθεμένης- ένθετο

9) Να κλίνετε τα επίθετα: ό σεμνός, ό καθαρός

Ενικός αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	ό σεμνός	ή σεμνή	τό σεμνόν
Γεν.	του̃ σεμνοῦ	της̃ σεμνης̃	του̃ σεμνοῦ
Δοτ.	τῶ σεμνῶ	τη̃ σεμνη̃	τῶ σεμνῶ
Αιτ.	τόν σεμνόν	τήν σεμνήν	τό σεμνόν
Κλητ.	ῶ σεμνέ	ῶ σεμνή	ῶ σεμνόν
Πληθυντικός αριθμός			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	οί σεμνοί	αί σεμναί	τά σεμνά
Γεν.	τῶν σεμνῶν	τῶν σεμνῶν	τῶν σεμνῶν

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δοτ.	τοῖς σεμνοῖς	ταῖς σεμναῖς	τοῖς σεμνοῖς
Αιτ.	τούς σεμνοὺς	τάς σεμνάς	τὰ σεμνά
Κλητ.	ὦ σεμνοί	ὦ σεμναί	ὦ σεμνά

Ενικός αριθμός			
Αρσενικό		Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	ὁ καθαρός	ἡ καθαρά	τὸ καθαρὸν
Γεν.	τοῦ καθαροῦ	τῆς καθαρᾶς	τοῦ καθαροῦ
Δοτ.	τῷ καθαρῷ	τῇ καθαρᾷ	τῷ καθαρῷ
Αιτ.	τὸν καθαρὸν	τὴν καθαράν	τὸ καθαρὸν
Κλητ.	ὦ καθαρῆ	ὦ καθαρά	ὦ καθαρὸν
Πληθυντικός αριθμός			
Αρσενικό		Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	οἱ καθαροί	αἱ καθαραί	τὰ καθαρά
Γεν.	τῶν καθαρῶν	τῶν καθαρῶν	τῶν καθαρῶν
Δοτ.	τοῖς καθαροῖς	ταῖς καθαραῖς	τοῖς καθαροῖς
Αιτ.	τούς καθαρούς	τάς καθαράς	τὰ καθαρά
Κλητ.	ὦ καθαροί	ὦ καθαραί	ὦ καθαρά

10) Να κλίνετε την περίφραση: ἡ ἐπίτομος ὁδός

Ενικός		Πληθυντικός
Ον.	ἡ ἐπίτομος ὁδός	αἱ ἐπίτομοι ὁδοί
Γεν.	τῆς ἐπιτόμου ὁδοῦ	τῶν ἐπιτόμων ὁδῶν
Δοτ.	τῇ ἐπιτόμῳ ὁδῷ	ταῖς ἐπιτόμοις ὁδοῖς

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αιτ.	τήν ἐπίτομον ὁδόν	τάς ἐπιτόμους ὁδούς
Κλητ.	ᾧ ἐπίτομε ὁδέ	ᾧ ἐπίτομοι ὁδοί

11) Να ξαναγράψετε τις...αλλαγές

Ὀδυσσεύς λέγει ταῦτα

Οὔτος θεοῖς θύει

Ἀθηναῖοι βαδίζουσι(ν) πρὸς ταύτη χώρα

Λακεδαιμόνιοι ἐπιτίθενται ἐπὶ τούτον πολίτην

12) Να κλιθεῖ η περιφραση: αὕτη ὥρα

	Ενικός	Πληθυντικός
Ὀν.	αὕτη ὥρα	αὗται ὥραι
Γεν.	ταύτης ὥρας	τούτων ὥρων
Δοτ.	ταύτη ὥρα	ταύταις ὥραις
Αιτ.	ταύτην ὥραν	ταύτας ὥρας
Κλητ.	αὕτη ὥρα	αὗται ὥραι

13) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τους λειτουργία.

τις- υποκείμενο, τῶν συνελθόντων- ονοματικός προσδιορισμός, ὠφέλησέν-
ρήμα, σε- αντικείμενο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ενότητα 9η: Ανυπέρβλητα εμπόδια

A) Ερμηνευτική προσέγγιση:

1) Να χαρακτηρίσετε...λανθασμένες

1-Σ, 2-Λ, 3-Σ, 4-Σ

2) Με ποιόν τρόπο τιμά ο Νικοκλής τον νεκρό πατέρα του;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο «τιμῶντά σε τὸν τάφον τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλὰ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσιν».

3) Ποιο είναι το παράπονο το οποίο εκφράζει ο Ισοκράτης στον Νικοκλή;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο «μηδ' ἂν ὑπερβάλλη τὰς ἐκείνων ἀρετάς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιωθησόμενον»

4) Στις παρακάτω προτάσεις...αντιστοίχιση

χαίρειν ὄρωντα τὴν τε περὶ αὐτὸν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν- Ευαγόρας, περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν κινδύνων αὐτοῦ ἀξίως εἰπεῖν- Ευαγόρας, ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην καταλείψουσιν- ενάρητοι ἄνδρες, μηδ' ἂν ὑπερβάλλη τὰς ἐκείνων ἀρετάς- ενάρητοι ἄνδρες

5) Με ποιόν τρόπο...οι ενάρητοι ἄνδρες;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο «Πολὺ δ' ἂν ἔτι πλείω χάριν ἔχοι, εἴ τις δυνηθείη περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν κινδύνων αὐτοῦ ἀξίως εἰπεῖν· εὐρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύχους τῶν ἀνδρῶν πάντα ποιούντας ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην καταλείψουσιν»

6) Ο Ισοκράτης...συμβαίνει κάτι τέτοιο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, κάντε σύγκριση ανάμεσα στην περίπτωση του Ευαγόρα και στη σημερινή εποχή και βρείτε τις ομοιότητες και τις διαφορές στη συμπεριφορά των ανθρώπων απέναντι σε πετυχημένους ανθρώπους.

7) Το...παραρρητικό χαρακτήρα του.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το ύφος του κειμένου, τα ρήματα δηλαδή που χρησιμοποιεί (θα βοηθηθείτε από τη μετάφραση).

B) Ετυμολογία-Λεξιλόγιο:

1) Ν' αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά με τα παράγωγα ρήματά τους

δίκη- δικάζω, πραγματεία- πραγματεύω, τιμή- τιμάω-ῶ, ίππεύς- ίππεύω

2) Να γράψετε τα ρήματα τα οποία παράγονται από τα παρακάτω ονόματα:

ἄγιος: ἀγιάζω, ἡσυχος: ἡσυχάζω, ὑγρός: ὑγραίνω, φονεύς: φονεύω, βασιλεύς: βασιλεύω, δούλος: δουλόω-ῶ, παῖς: παίζω, ἰκέτης: ἰκετεύω

3) Να βρείτε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων με τις παρακάτω λέξεις

ἐπιμέλειαν: επιμελής, επιμελητής, ατημέλητος, επιμελημένος, παραμελημένος

φθόνος: φθονερός, ζηλόφθων, φθονώ

ἐπαίνων: επαινετικός, επαινώ, έπαινος

4) Να συμπληρώσετε... προπατορικός)

Ο Οδυσσέας έπειτα από 20 χρόνια περιπλάνησης, κατάφερε να επιστρέψει στα **πάτρια** εδάφη του.

Επισκέφτηκα το **πατρικό** μου σπίτι και συγκινήθηκα.

Η Παλαιά κι η Καινή Διαθήκη ονομάζονται και **πατερικά** κείμενα.

Οι πρωτόπλαστοι διέπραξαν το **προπατορικό** αμάρτημα.

5) Να γράψετε μια δική σας πρόταση με τις παρακάτω λέξεις

Πατρίδα: Οι μετανάστες νοσταλγούν την πατρίδα τους

Πατροπαράδοτος: Το σούβλισμα του οβελία αποτελεί ελληνικό πατροπαράδοτο έθιμο

Πατρικός: Είναι δύσκολο για τους γονείς, όταν τα παιδιά αποχωρούν από το πατρικό σπίτι και ανοίγουν τα φτερά τους.

6) Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις με τους ορισμούς τους

πατροκτόνος- αυτός που σκοτώνει τον πατέρα του, φιλόπατρις- αυτός που αγαπά την πατρίδα, άπατρις- αυτός που δεν έχει πατρίδα, συμπατριώτης- αυτός που κατάγεται από τον ίδιο τόπο με μένα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7) Ν' αντιστοιχίσετε...γλώσσα.

τετελευτηκόσιν- τελετή, εύρησομεν- εφεύρεση, έπιτηδευμάτων- ανεπιτήδευτος, πεφύκασιν- αφύσικος

Γ) Γραμματική

1) Ν' αναγνωρίσετε...να τους καταγράψετε

Ενδεικτικές απαντήσεις: πεφύκασιν, γεγονάσιν

2) Ν' αναγνωρίσετε τον τύπο «πεφύκασιν(ν)»

Μέρος του λόγου	Ρήμα
Έγκλιση	Οριστική
Χρόνος	Παρακείμενος
Πρόσωπο	Γ'
Αριθμός	Πληθυντικός
Φωνή	Ενεργητική

3) Να κλιθεί το ρήμα «γεγονάσιν(ν)» στον χρόνο που βρίσκεται

γέγονα
γέγονας
γέγονε
γεγόναμεν
γεγόνατε
γεγονάσιν

4) Να κλιθούν τα ακόλουθα ρήματα «τάττω», «περιγράφω», «καταλύω» στην Οριστική Παρακειμένου και στην Οριστική Υπερσυντελικού

Οριστική Παρακειμένου		
Τέταχα	Περιγέγραφα	καταλέλυκα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Τέταχας	Περιγέγραφας	καταλέλυκας
Τέταχε	Περιγέγραφε	καταλέλυκε
Τετάχαμεν	περιγεγράφαμεν	καταλελύκαμεν
τετάχατε	Περιγεγράφατε	καταλελύκατε
τετάχασι(ν)	περιγεγράφασι(ν)	καταλελύκασι(ν)
Οριστική Υπερσυντελικού		
έτετάχαιν	περιεγεγράφαιν	κατελελύκαιν
έτετάχαις	περιεγεγράφαις	κατελελύκαις
έτετάχει	Περιεγεγράφει	κατελελύκει
έτετάχεμεν	περιεγέγραφεμεν	κατελελύκεμεν
έτετάχετε	περιεγεγράφετε	κατελελύκετε
έτετάχεσαν	περιεγεγράφεσαν	κατελελύκεσαν

5) Να γραφτεί το α' ενικό πρόσωπο της Οριστικής Παρακειμένου των ακόλουθων ρημάτων

Θύω: τέθυκα

ἀρμόττω: ἤρμοχα

κρούω: κέκρουκα

φύω: πέφυκα

ὀνομάζω: ὀνόμακα

6) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση του ρήματος «προσάττουσι(ν)»

Ενεστώτας	προσάττουσι(ν)
Παρατατικός	προσέταττον
Μέλλοντας	προσάξουσι(ν)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αόριστος	προσέταξαν
Παρακείμενος	προστετάχασι(ν)
Υπερσυντέλικος	προσετετάχεσαν

Δ) Συντακτικό

1) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...λειτουργία

ήγησάμην- ρήμα, Χαίρειν- αντικείμενο ρήματος, Εὐαγόραν- υποκείμενο
απαρεμφάτου, ὄρωντα- αιτιολογική μετοχή, τὴν ἐπιμέλειαν- αντικείμενο
μετοχής

2) Στην παρακάτω περίοδο λόγου... λειτουργία

Τις- υποκείμενο, δυνηθείη- ρήμα, περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων- εμπρόθετος
επιρρηματικός προσδιορισμός, αὐτοῦ- ονοματικός προσδιορισμός, εἰπεῖν-
αντικείμενο

3) Στην παρακάτω πρόταση...λειτουργία

Τίς- εννοούμενο υποκείμενο, ἂν ὑπερβάλλη- ρήμα, τὰς ἀρετάς- αντικείμενο,
ἐκείνων- ονοματικός προσδιορισμός

4) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...λειτουργία

Σε- υποκείμενο μετοχής τιμῶντά, τὸν τάφον- αντικείμενο μετοχής τιμῶντά,
τοῦ πατρὸς- ονοματικός προσδιορισμός, τῷ πλήθει- επιρρηματικός
προσδιορισμός

5) Ν' αντιστοιχίσετε τις πτώσεις με τη συντακτική τους λειτουργία

Ονομαστική- Υποκείμενο, Γενική- Ἐμμεσο αντικείμενο/Ονοματικός προσδιορισμός,
Δοτική- Ἐμμεσο αντικείμενο/ Επιρρηματικός προσδιορισμός, Αιτιατική- Ἄμεσο
αντικείμενο

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης

1) Γιατί, σύμφωνα με τον Λυσία, οι πεσόντες στο πεδίο της μάχης είναι ευτυχισμένοι;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο: «Καὶ γὰρ τοὶ ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἰ μνημαὶ, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἰ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τιμαί· οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν»

2) Με ποιόν τρόπο η πολιτεία τιμά εκείνους που έχασαν τη ζωή τους στον πόλεμο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το απόσπασμα: «Καὶ γὰρ τοὶ θάπτονται δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξιόους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι».

3) Ο τρόπος με...πεδίο της μάχης;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε προσεκτικά τα δύο κείμενα (το κείμενο της 9^{ης} ενότητας και το παράλληλο κείμενο) και βρείτε τα κοινά σημεία στον τρόπο με τον οποίο τιμάται ο Ευαγόρας και οι πεσόντες στο πεδίο της μάχης.

4) Με βάση...το παράλληλο.

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το περιεχόμενο του ὄρου υστεροφημίας.

5) Με ποιόν τρόπο, τελικά, εξασφαλίζουν την υστεροφημία τους οι ενάρετοι ἄνδρες;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά τα δυο κείμενα και εστιάστε στα σημεία που μιλούν για τις πράξεις των ενάρετων ανδρών.

6) Ν' αντιστοιχίσετε τα ονόματα με τα παράγωγα ρήματά τους

Κήρυξ- Κηρύττω, φίλος- φιλέω-ῶ, ἄλγος- ἀλγέω-ῶ, χάραξ- Χαράττω, πλήρης- πληρώω-ῶ

7) Να γράψετε τα ρήματα τα οποία παράγονται από τα παρακάτω ονόματα

ἄτιμος: ἀτιμάζω, ὑγίης: ὑγιαίνω, φαρδύς: φαρδύνω, ταχύς: ταχύνω,

ἀμελής: ἀμελέω-ῶ, ἐλπίς: ἐλπίζω, παῖς: παίζω

8) Να συμπληρώσετε...πατριαρχικές)

Απάτριδες ονομάζονται εκείνοι που δεν ἔχουν πατρίδα.

Το οἰκουμενικό **πατριαρχεῖο** βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη.

Οι οικογένειες του περασμένου αἰῶνα ἦταν κατὰ βάση **πατριαρχικές**

Ὄπου γῆς και **πατρίς**

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

9) Να γράψετε προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις:

Πατρότητα: Η πατρότητα της ιατρικής ανήκει στον Ιπποκράτη.

Πατριδογνωσία: Η πατριδογνωσία αναφέρεται στη βαθιά γνώση που έχει κάποιος για την πατρίδα του.

Πατρώνυμο: Λαερτιάδης είναι το πατρώνυμο του μυθικού Οδυσσέα

10) Ν' αντιστοιχίσετε...ελληνικής γλώσσας

ἀγήρατοι- υπέργηρος, ῥώμης- ἄρρωστος, θάπτονται- επιτάφιος, τίθενται- θέμα

11) Να κλιθεί η Οριστική Παρακειμένου κι η Οριστική Υπερσυντελικού των παρακάτω ρημάτων: δουλεύω, χαράττω, πείθω

Οριστική Παρακειμένου		
δεδούλευκα	κεχάραχα	πέπεικα
δεδούλευκας	κεχάραχας	πέπεικας
δεδούλευκε	κεχάραχε	πέπεικε
δεδουλεύκαμεν	κεχαράχαμεν	πεπέικαμεν
δεδουλεύκατε	κεχαράχατε	πεπέικατε
δεδουλεύκασιν	κεχαράχασιν	πεπέικασιν
Οριστική Υπερσυντελικού		
έδεδουλεύκειν	έκεχαράχειν	έπεπέικειν
έδεδουλεύκεις	έκεχαράχεις	έπεπέικεις
έδεδουλεύκει	έκεχαράχει	έπεπέικει
έδεδουλεύκεμεν	έκεχαράχεμεν	έπεπέικεμεν
έδεδουλεύκετε	έκεχαράχετε	έπεπέικετε
έδεδουλεύκεσαν	έκεχαράχεσαν	έπεπέικεσαν

12) Να γραφεί το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής Παρακειμένου των παρακάτω ρημάτων

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κρούω: κέκρουκα, ἀλλάττω: ἤλλαχα, φυτεύω: πεφύτευκα, ψάύω: ἔψαυκα,
 ῥάπτω: ἔραφα, ἐκδιώκω: ἐκδεδίωχα

13) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρημάτων: διαγράφω, τυραννέουσι(ν)

Ενεστώτας	τυραννέουσι(ν)	Διαγράφω
Παρατατικός	ἐτυράννευον	Διεγράφω
Μέλλοντας	τυραννέουσιν(ν)	Διαγράψω
Αόριστος	ἐτυράννευσαν	Διεγράψα
Παρακείμενος	τετυραννέουκασι	διαγεγράφα
Υπερσυντέλικος	ἐτετυραννέουκεσαν	διεγεγράφευκα

14) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...λειτουργία

ἀγῶνες- υποκείμενο, τίθενται- ρήμα, ἐπ' αὐτοῖς- εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός, ῥώμης- ονοματικός προσδιορισμός

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ενότητα 10^η: Ο Σωκράτης για τη φιλία

Α) Ερμηνευτική προσέγγιση:

1) Να αποδώσετε περιληπτικά σε 80-100 λέξεις το περιεχόμενο του κειμένου

Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο και την μετάφραση που παρατίθεται και αναφέρετε με λίγα λόγια τι ακριβώς λέει το κείμενο

2) Ποια αντίφαση παρατηρεί ο Σωκράτης στη συμπεριφορά των ανθρώπων;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικό το παρόν χωρίο:
«Τοῦτο μὲν πολλῶν ἀκούω, ὡς πάντων κτημάτων κράτιστόν ἐστι φίλος σαφῆς καὶ ἀγαθός, παντὸς δὲ μᾶλλον ἐπιμέλονται οἱ πολλοὶ ἢ φίλων κτήσεως».

3) Ποιο απόκτημα θεωρεί ο Σωκράτης ότι είναι το σημαντικότερο και το πολυτιμότερο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, κοιτάξτε προσεκτικά το απόσπασμα:
«φίλον δέ, ὁ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασιν, οὐχ ὅπως κτήσωνται φροντίζουσι».

4) Να σχολιάσετε...σφαλλόμενον»

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά τόσο την άποψη του Σωκράτη και αναλογιστείτε τη σημαντικότητα ενός καλού φίλου στην προσωπική σας ζωή .

5) Στο κείμενο...ενσωματώνει στο κείμενό του;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, σκεφτείτε τι αισθάνεται ο αναγνώστης όταν βλέπει στο κείμενο να χρησιμοποιείται το α' ενικό πρόσωπο, αλλά και οι ερωτήσεις.

Β) Ετυμολογία-Λεξιλόγιο

1) Να συμπληρώσετε... κτήμα)

Όλα τα περιουσιακά μας στοιχεία πρέπει να καταγραφούν στο εθνικό **κτηματολόγιο**

Δεν πρέπει ν' αντιμετωπίζεις τους ανθρώπους, λες και είναι **κτήμα** σου

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ο άνθρωπος που είναι **κτητικός**, αντιμετωπίζει τους άλλους σαν να είναι αντικείμενα δικά του.

Η **απόκτηση** γνώσεων είναι μια διαδικασία που δεν σταματά ποτέ.

2) Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις με τη σημασία τους

Ακτήμων- αυτός που δεν έχει δικά του αποκτήματα, Γαιοκτήμων- αυτός που έχει ένα σημαντικό κομμάτι γης, Κτήτωρ- αυτός που έχει κάτι στην κατοχή του, Κτηματίας- αυτός που διαθέτει κτήματα

3) Ν' αντιστοιχίσετε...δικές σας προτάσεις.

κτηνοτροφικός τομέας, επίκτητο αγαθό, κτηματική περιουσία, κτητική ανωνυμία

α) Ο κτηνοτροφικός τομέας παραγωγής αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της οικονομίας μιας χώρας.

β) Η γνώση είναι ένα επίκτητο αγαθό που αποκτιέται σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου.

γ) Η κτηματική περιουσία είναι ένα σημαντικό έσοδο για τους ανθρώπους.

δ) Η κτητική ανωνυμία αναφέρεται σε κάτι που ανήκει σε κάποιον

4) Ν' αντιστοιχίσετε...γλώσσας

κράτιστόν- εγκράτεια, τάπτει- προστακτική, πειρῶνται- εμπειρία, εϋνουν- ευνοϊκός

5) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ουσιαστικά με τους ορισμούς τους

Γραφίς- όργανο ή μέσο, ἀκτήμων- πρόσωπο που ενεργεί, βιβλιάριον- Υποκοριστικό, λουτήρ- όργανο ή μέσο, ήγεμών- πρόσωπο που ενεργεί

6) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ουσιαστικά με τους ορισμούς τους

ἀμπελών- περιεκτικό, μιλήτιος- εθνικό, βουλευτήριον- τοπικό, δικαστήριον- τοπικό, πρυτανεῖον-τοπικό

7) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ουσιαστικά με τους ορισμούς τους

καῦσις- αποτέλεσμα ενέργειας, βᾶθρον- όργανο ή μέσο, παλαιίστρα- όργανο ή μέσο, λύσις- αποτέλεσμα ενέργειας

8) Να γράψετε τα ουσιαστικά που παράγονται από τα παρακάτω επίθετα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ἀγενής: ἀγένεια, ἄμιλλος: ἄμιλλα, ἄφρων: ἀφροσύνη, εὐνους: εὐνοια, ἄπορος: ἀπορία, φιλόξενος: φιλοξενία, πράος: πραότης, ὑπαίτιος: ὑπαιτιότης, ἔνδεος: ἔνδεια, ὑγιής: ὑγεία

9) Να γράψετε τα ρήματα που παράγονται από τα παρακάτω ονόματα

Πόνος: πονέω-ῶ, Κήρυξ: κηρύττω, ἰκέτης: ἰκετεύω, ἐκπαιδευσις: ἐκπαιδεύω
 γυμναστής: γυμνάζω, τυραννεύς: τυραννεύω γραφεύς: γράφω, φονεύς: φονεύω
 βραδύς: βραδύνω, πλατύς: πλατύνω

10) Να γράψετε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τις παρακάτω λέξεις

χρηστός: χρήσις, εύχρηστος, δύσχρηστος, χρησιμότητα
 ἐπανορθοῖ: ἀνόρθωση, ορθότητα, επανόρθωση
 φίλος: φιλία, φιλόξενος, φιλότιμος, αφιλία

Γ) Γραμματική

1) Στην παρακάτω περίοδο λόγου ...τα εξής: ἀγαθός, φίλος, τάττει

ἀγαθός

Μέρος του λόγου	Επίθετο
Γένος	Αρσενικό
αριθμός	Ενικός
πτώση	Ονομαστική

Φίλος

Μέρος του λόγου	ουσιαστικό
Γένος	αρσενικό
αριθμός	ενικός
πτώση	ονομαστική

Τάττει

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Μέρος του λόγου	Ρήμα
Έγκλιση	Οριστική
Χρόνος	Ενεστώτας
Πρόσωπο	Γ'
Αριθμός	Ενικός
Φωνή	Ενεργητική

2) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση του ρήματος φροντίζουν

Ενεστώτας	φροντίζουν
Παρατατικός	έφροντιζον
Μέλλοντας	φροντίσουν
Αόριστος	έφροντισαν
Παρακείμενος	πεφροντίκασι
Υπερσυντέλικος	έπεφροντίκεσαν

3) Να ξαναγράψετε την παρακάτω πρόταση μεταφέροντας το ρήμα στον άλλο αριθμό, κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές

Οι φίλοι πάγχρηστα αγαθά εισίν

4) Να κλιθεί η περίφραση «τὸ πάγχρηστον ἀγαθόν»

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ονομ.	τὸ πάγχρηστον ἀγαθόν	τὰ πάγχρηστα ἀγαθά
Γεν.	τοῦ παγχρήστου ἀγαθοῦ	τῶν παγχρήστων ἀγαθῶν
Δοτ.	τῷ παγχρήστῳ ἀγαθῷ	τοῖς παγχρήστοις ἀγαθοῖς
Αιτ.	τὸ πάγχρηστον ἀγαθόν	τὰ πάγχρηστα ἀγαθά
Κλητ.	ὦ πάγχρηστον ἀγαθόν	ὦ πάγχρηστα ἀγαθά

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5) Να χαρακτηρίσετε...λανθασμένες

1-Λ, 2-Σ, 3-Λ, 4-Σ, 5-Λ

6) Να κλιθεί η περίφραση «ό σοφός φίλος»

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ονομ.	ό σοφός φίλος	οί σοφοί φίλοι
Γεν.	τοῦ σοφοῦ φίλου	τῶν σοφῶν φίλων
Δοτ.	τῷ σοφῷ φίλῳ	τοῖς σοφοῖς φίλοις
Αιτ.	τὸν σοφόν φίλον	τούς σοφούς φίλους
Κλητ.	ὦ σοφέ φίλε	ὦ σοφοί φίλοι

7) Στην πρόταση...να κλιθεί

τοῦτο	
Μέρος του λόγου	Αντωνυμία
εἶδος αντωνυμίας	Δεικτική
Πρόσωπο	Γ'
Αριθμός	Ενικός
Πτώση	Αιτιατική
Τύπος	-

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ονομ.	τοῦτο	ταῦτα
Γεν.	τούτου	τούτων
Δοτ.	τούτῳ	τούτοις
Αιτ.	τοῦτο	ταῦτα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

8) Στην περίοδο λόγου...να γραφτούν στις πλάγιες πτώσεις τους

	Δένδρα	τοῦ καρποῦ
μέρος του λόγου	ουσιαστικό	ουσιαστικό
γένος	ουδέτερο	Αρσενικό
αριθμός	πληθυντικός	Ενικός
πτώση	αιτιατική	Γενική

	Δένδρα	τοῦ καρποῦ
Γεν. ενικού	τοῦ δένδρου	τοῦ καρποῦ
Δοτ. ενικού	τῶ δένδρῳ	τῶ καρπῶ
Αιτ. ενικού	τὸ δένδρον	τὸν καρπὸν
Γεν. πληθ.	τῶν δένδρων	τῶν καρπῶν
Δοτ. πληθ.	τοῖς δένδροις	τοῖς καρποῖς
Αιτ. πληθ.	τὰ δένδρα	τούς καρπούς

9) Να κλιθεῖ...τους ιστορικούς χρόνους

Παρατατικός Ε.Φ.	Αόριστος Ε.Φ.	Υπερσυντέλικος Ε.Φ.
συνεπίσχυον	συνεπίσχυσα	συνεπισχύκειν
συνεπίσχυες	συνεπίσχυσας	συνεπισχύκεις
συνεπίσχυε	συνεπίσχυσε	συνεπισχύκει
συνεπισχύομεν	συνεπισχύσαμεν	συνεπισχύκεμεν
συνεπισχύετε	συνεπισχύσατε	συνεπισχύκετε
συνεπίσχυον	συνεπίσχυσαν	συνεπισχύκεσαν

10) Να κλιθεῖ η περίφραση «οὔτος ὁ καρπός»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ονομ.	οὔτος ὁ καρπός	οὔτοι οἱ καρποί
Γεν.	τούτου τοῦ καρποῦ	τούτων τῶν καρπῶν
Δοτ.	τούτῳ τῷ καρπῷ	τούτοις τοῖς καρποῖς
Αιτ.	τούτον τον καρπόν	τούτους τούς καρπούς
Κλητ.	οὔτε καρπέ	-

11) Να μεταφερθεί η παρακάτω φράση στον άλλον αριθμό «Ο γὰρ ἀγαθὸς φίλος τῷ φίλῳ συνεπισχύει»

Οἱ γὰρ ἀγαθοὶ φίλοι τοῖς φίλοις συνεπισχύουσι(ν)

12) Καὶ γὰρ οἰκίαν καὶ ἀγρὸν ἐπιμελῶς κτῶνται

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

1) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τους λειτουργία

κτημάτων- ονοματικός προσδιορισμός στο κατηγορούμενο, κράτιστόν-κατηγορούμενο, ἔστι- ρήμα, φίλος- υποκείμενο, σαφῆς- ονοματικός προσδιορισμός στο υποκείμενο

2) Στην παρακάτω περίοδο...λειτουργία

ζεῦγος- υποκείμενο, ἔστι- εννοούμενο ρήμα, χρήσιμον- κατηγορούμενο

3α) Στην παρακάτω...τους ορισμούς τους

ποιόν- αντωνυμία, κτῆμα-ουσιαστικό, οὔτω- επίρρημα, Πάγχρηστον- επίθετο

3β) Σωστό

3γ) Στην παρακάτω...λειτουργία

ἄλλο- ονοματικός προσδιορισμός, κτῆμα- υποκείμενο, πάγχρηστον-κατηγορούμενο, ἔστι- ρήμα

4) Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις με τους ορισμούς τους

1-β, 2-α, 3-δ, 4-γ

5) Στην παρακάτω περίοδο...τους λειτουργία

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ἀγαθός- ονοματικός προσδιορισμός, Ὁ φίλος- υποκείμενο, ἑαυτὸν- ἄμεσο αντικείμενο, τάττει- ρήμα, τῷ φίλῳ- ἔμμεσο αντικείμενο

6) Στην παρακάτω περίοδο...λειτουργία

ἔνιοι- υποκείμενο, δένδρα- αντικείμενο του απαρεμφάτου, πειρῶνται- ρήμα, θεραπεύειν- αντικείμενο

7) Στην παρακάτω περίοδο...λειτουργία

τοῦ κτήματος- αντικείμενο, παμφορωτάτου- ονοματικός προσδιορισμός, οἱ πλεῖστοι- υποκείμενο, ἐπιμέλονται- ρήμα

8) Στην παρακάτω πρόταση...λειτουργία.

Ὁ φίλος- υποκείμενο, ἀγαθός- ονοματικός προσδιορισμός, συμβοηθεῖ- ρήμα, τῷ φίλῳ- αντικείμενο

9) Να χαρακτηρίσετε...λανθασμένες

1-Σ, 2-Λ, 3-Σ, 4-Σ

10) Ν' αντιστοιχίσετε τα ρήματα με τους ορισμούς τους

Μεταβατικό ρήμα- Το ρήμα του οποίου η ενέργεια έχει κάποιο αποτέλεσμα,
Αμετάβατο ρήμα- Το ρήμα το οποίο δεν έχει κάποιο συμπλήρωμα, Συνδεδειγμένο ρήμα- Το ρήμα που παίρνει κατηγορούμενο

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης

1) Ποια χαρακτηριστικά...να είναι ένας καλός φίλος;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο: «Ἄλλ' ἢ φιλία στάσιμόν τι ζητεῖ καὶ βέβαιον ἦθος καὶ ἀμετάπτωτον ἐν μιᾷ χώρᾳ καὶ συνηθείᾳ»

2) Για ποιον λόγο ακόμη...στη ζωή τους;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το απόσπασμα: «αὐτάρκεις οὖν ὄντας οὐδενὸς προσδεῖσθαι, τὸν δὲ φίλον, ἕτερον αὐτὸν ὄντα, πορίζειν ἅ δι' αὐτοῦ ἀδυνατεῖ»

3) Για ποιόν λόγο η φιλία θεωρείται αρετή σύμφωνα με το τρίτο κείμενο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το απόσπασμα: «ἔστι γὰρ ἀρετὴ τις ἢ μετ' ἀρετῆς, ἔτι δ' ἀναγκαιότατον εἰς τὸν βίον. Ἄνευ γὰρ φίλων οὐδεὶς ἔλοιτ' ἂν ζῆν, ἔχων τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ πάντα»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Με βάση...η φιλία για τη ζωή του ανθρώπου;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, σκεφτείτε όλα όσα προσφέρει στη ζωή μας η ύπαρξη ενός καλού φίλου.

5) Να γράψετε δικές σας προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις:

κατάκτηση: Η κατάκτηση της γνώσης αποτελεί θεμέλιο λίθο της μάθησης.

Απόκτημα: Οι περισσότεροι άνθρωποι εστιάζουν στο να έχουν περισσότερα υλικά αποκτήματα.

Κτηματομεσιτικός: Για να αγοράσω χωράφι, απευθύνθηκα σε ένα κτηματομεσιτικό γραφείο.

Ακτήμων: Πολλές φορές ο άνθρωπος που είναι ακτήμων, έχει τις λιγότερες έγνοιες.

6) Ν' αντιστοιχίσετε τις παράγωγα λέξεις με τη σημασία τους

ἐπίτοκος- πρόσωπο που ενεργεί, τοκετός- ενέργεια/κατάσταση, διάλυσις- ενέργεια/κατάσταση, ήγεμών- πρόσωπο που ενεργεί

7) Ν' αντιστοιχίσετε...δικές σας προτάσεις

κεκτημένο δικαίωμα, επίκτητο αγαθό, κατακτητική διάθεση

α) Η οχτώωρη εργασία αποτελεί κεκτημένο του εργατικού κινήματος.

β) Η γνώση είναι ένα επίκτητο αγαθό σ' όλη την πορεία της ζωής μας.

γ) Οι Σελτζούκοι Τούρκοι έδειξαν κατακτητική διάθεση στη μάχη του Ματζικέρτ.

8) Να κλίνετε τα ουσιαστικά: ή φιλία, ή χρεία

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ή φιλία	αί φιλίαι
Γεν.	τῆς φιλίας	τῶν φιλιῶν
Δοτ.	τῇ φιλίᾳ	ταῖς φιλίαις

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αιτ.	τήν φιλίαν	τάς φιλίας
Κλ.	ᾧ φιλία	ᾧ φιλίας
Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ή χρεία	αἱ χρεῖαι
Γεν.	τῆς χρείας	τῶν χρεῖων
Δοτ.	τῇ χρείᾳ	ταῖς χρεῖαις
Αιτ.	τήν χρείαν	τάς χρείας
Κλ.	ᾧ χρεία	ᾧ χρεῖαι

9) Να κλιθεῖ η περίφραση: ὁ βέβαιος φίλος

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ὁ βέβαιος φίλος	οἱ βέβαιοι φίλοι
Γεν.	τοῦ βεβαίου φίλου	τῶν βεβαίων φίλων
Δοτ.	τῷ βεβαίῳ φίλῳ	τοῖς βεβαίοις φίλοις
Αιτ.	τὸν βέβαιον φίλον	τούς βεβαίους φίλους
Κλ.	ᾧ βέβαιε φίλε	ᾧ βέβαιοι φίλοι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

10) Να κληθεί το ρήμα «είμι» στην Οριστική Ενεστώτα και την Οριστική Παρατατικού

Οριστική Ενεστώτα	Οριστική Παρατατικού
είμι	ἤ και ἦν
εἶ	ἦσθα
ἐστί(ν)	ἦν
ἐσμέν	ἦμεν
ἐστέ	ἦτε
εἰσί(ν)	ἦσαν

11) Στην παρακάτω περίοδο...τους λειτουργία

ἡ φιλία- υποκείμενο, ζητεῖ- ρήμα, στάσιμόν- ονοματικός προσδιορισμός, ἦθος- αντικείμενο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

11^η ενότητα: Η αγάπη του Αλέξανδρου για τον Βουκεφάλα

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Ποιες πόλεις ίδρυσε ο Μέγας Αλέξανδρος; Από πού πήραν τ' όνομά τους;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το χωρίο: «Ἴνα δὲ ἡ μάχη συνέβη καὶ ἔνθεν ὀρμηθεὶς ἐπέρασεν τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος. Καὶ τὴν μὲν Νίκαιαν τῆς νίκης τῆς κατ' Ἰνδῶν ἐπόνυμον ὠνόμασε, τὴν δὲ Βουκεφάλαν ἐς τοῦ ἵππου τοῦ Βουκεφάλα τὴν μνήμην».

2) Ποιο γεγονός δείχνει το ιδιαίτερο δέσιμο που είχε ο Βουκεφάλας με τον Αλέξανδρο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο: «καὶ συγκινδυνεύσας Ἀλεξάνδρῳ, ἀναβαινόμενός τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου, ὅτι τοὺς ἄλλους πάντας ἀπηξίου ἀμβάτας, καὶ μεγέθει μέγας καὶ τῷ θυμῷ γενναῖος».

3) Τι φανερώνει...σημαντικές μάχες;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, σκεφτείτε το συναισθηματικό δέσιμο που υπήρχε ανάμεσα σ' αυτούς τους δυο.

4) Από πού πήρε τ' όνομά του ο Βουκεφάλας;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, δείτε τις δυο εκδοχές που παρατίθενται για το όνομα του Βουκεφάλα και αναφερθείτε με συντομία σ' εκείνες.

5) Ποιο περιστατικό...τον Βουκεφάλα;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, σκεφτείτε τι συνέβη στη χώρα των Ουζίων σε μια από τις εκστρατείες του Μ. Αλεξάνδρου.

6) Το κείμενο της 11^{ης} ενότητας...ένα ιστορικό κείμενο

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, δείτε τους χρόνους των ρημάτων.

B) Λεξιλόγιο- ετυμολογία

1. Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ρήματα με τις πρωτότυπες λέξεις τους

ἐγγίζω- ἐγγύς, ἠβάσκω- ἠβάω-ᾶ, στενάζω- στένω, ἀλαλάζω- ἀλαλαί

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2. Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ρήματα με τις πρωτότυπες λέξεις τους

κινδυνεύω- κίνδυνος, νοσέω-ῶ- νόσος, κηρύττω- κήρυξ, σπουδάζω- σπουδή

3. Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ρήματα με τη σημασία τους

συχνάζω-θαμιστικά, γηράσκω- εναρκτικά, πολεμέω-ῶ- εφετικά, ἐρπύζω-θαμιστικά, σιτίζω- θαμιστικά

4. Να χαρακτηρίσετε...είναι λανθασμένες

1-Σ, 2-Σ, 3-Λ, 4-Σ

5) Να συμπληρώσετε...πολιτικάντηδες)

Σήμερα το απόγευμα θ' ανέβει η Αντιγόνη του Σοφοκλή από την θεατρική ομάδα του σχολείου μας στο **πολιτιστικό** κέντρο του Δήμου.

Είναι αδιανόητο ένας άνθρωπος να είναι **απολίτικος** μπροστά σε φλέγοντα κοινωνικά ζητήματα.

Οι **πολιτικάντηδες** καταφεύγουν στον λαϊκισμό και τη δημαγωγία.

Η Σπερχιάδα είναι **κωμόπολη** μια στο νομό Φθιώτιδας.

6) Ν' αντιστοιχίσετε...δικές σας προτάσεις

πολιτικός αρχηγός, πολιτικοποιημένος άνθρωπος, πολιτιστική κληρονομιά, απολίτιστη συμπεριφορά

α) Την Κυριακή θα γίνουν οι εσωκομματικές εκλογές στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης για την ανάδειξη του πολιτικού αρχηγού.

β) Ένας πολιτικοποιημένος άνθρωπος ψηφίζει πάντοτε με συνείδηση και λογική.

γ) Ο ναός του Παρθενώνα ανήκει στα σημαντικότερα μνημεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

δ) Η απολίτιστη συμπεριφορά αποτελεί γνώρισμα ενός ανθρώπου που δεν έχει σωστή αγωγή.

7) Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις με τους ορισμούς τους

πολίτευμα- ο τρόπος διακυβέρνησης μιας πολιτείας, πολιούχος- ο προστάτης της πόλης, ἄπολις- αυτός που έχει στερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα, ἀκρόπολις- το υψηλότερο σημείο της πόλης

8) Να γράψετε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων με τις παρακάτω λέξεις

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Πόλεις: πολίτης, πολίτευμα, πολιτισμός, απολίτιστος, πολιτεία

ώνομασε: όνομα, ονομασία, ονομαστικός, ακατονόμαστος, επωνυμία

9) Να γράψετε δικές σας προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις

Συμπολίτης: Ως μέλη μιας οργανωμένης κοινωνίας οφείλουμε να σεβόμαστε το δικαίωμα του κάθε συμπολίτη μας.

Πολίτης: Ο ενημερωμένος πολίτης είναι θεμέλιος λίθος για τη σωστή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

10) Ν' αντιστοιχίσετε...γλώσσα.

όρμηθεις- εξόρμηση, έπώνυμον- ανωνυμία, καματηρός- μεροκάματο, θυμῶ-αμφιθυμία, ἀποκτενεῖν- παιδοκτόνος

Γ) Γραμματική

1) Να γίνει πλήρης αναγνώριση του ρήματος «ώνομασε»

ώνομασε

Μέρος του λόγου	ρήμα
Έγκλιση	οριστική
Χρόνος	αόριστος
Πρόσωπο	γ'
Αριθμός	Ενικός
Φωνή	Ενεργητική

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να κλιθεί το ρήμα «ώνόμασε» στην οριστική των ιστορικών χρόνων

Παρατατικός	Αόριστος	Υπερσυντέλικος
ώνόμαζον	ώνόμασα	ώνομάκειν
ώνόμαζες	ώνόμασας	ώνομάκεις
ώνόμαζε	ώνόμασε	ώνομάκει
ώνομάζομεν	ώνομάσαμεν	ώνομάκεμεν
ώνομάζετε	ώνομάσατε	ώνομάκετε
ώνόμαζον	ώνόμασαν	ώνομάκεσαν

3) Να εντοπίσετε...τα καταγράψετε

Ενδεικτικές απαντήσεις: ἀπηξίου, προεκήρυξεν, ἔφερον

4) Να χαρακτηρίσετε...είναι λανθασμένες

1-Σ, 2-Σ, 3-Σ, 4-Σ

5) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση του ρήματος προεκήρυξεν

Ενεστώτας	προκηρύττει
Παρατατικός	προεκήρυττε
Μέλλοντας	προκηρύξει
Αόριστος	προεκήρυξεν
Παρακείμενος	προεκήρυχε
Υπερσυντέλικος	προεκεκηρύχειν

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να εντοπίσετε...να τα καταγράψετε

Ενδεικτικές απαντήσεις: τῆς κεφαλῆς, χώρα, σπουδῆ

7) Να γίνει πλήρης αναγνώριση των ουσιαστικών τῆς κεφαλῆς, τὸν ἵππον

	τῆς κεφαλῆς	τὸν ἵππον
Μέρος του λόγου	ουσιαστικό	ουσιαστικό
Γένος	θηλυκό	αρσενικό
αριθμός	ενικός	ενικός
πτώση	γενική	αιτιατική

8) Να γίνει πλήρης...να κλιθεί

σπουδῆ

Μέρος του λόγου	ουσιαστικό
Γένος	θηλυκό
αριθμός	ενικός
πτώση	ονομαστική

Ενικός		Πληθυντικός
Ον.	ἡ σπουδῆ	αἱ σπουδαί
Γεν.	τῆς σπουδῆς	τῶν σπουδῶν
Δοτ.	τῇ σπουδῇ	ταῖς σπουδαῖς
Αιτ.	τὴν σπουδὴν	τάς σπουδάς
Κλ.	ᾧ σπουδῆ	ᾧ σπουδαί

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

9) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις του ουσιαστικού ηλικίας

ήλικίας

Γεν. εν	τῆς ηλικίας
Δοτ. εν	τῆ ηλικία
Αιτ. εν	τὴν ηλικίαν
Γεν. πλ	τῶν ηλικιῶν
Δοτ. πλ	ταῖς ηλικίαις
Αιτ. πλ.	τάς ηλικίας

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

1) Στην παρακάτω περίοδο...τους λειτουργία

πόλεις- αντικείμενο, ἔκτισεν- ρήμα, Ἀλέξανδρος- υποκείμενο

2) Στην παρακάτω...τη συντακτική τους λειτουργία

Ἀλέξανδρος- υποκείμενο, τὴν δὲ (πόλιν)- αντικείμενο, ὠνόμασε- ρήμα, βουκεφάλαν- κατηγορούμενο του αντικειμένου

3) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

ὁ ἵππος- υποκείμενο, ἀφανῆς- κατηγορούμενο, ἐγένετο- ρήμα

4) Στις παρακάτω προτάσεις ν' αντιστοιχίσετε τα ρήματα με τους ορισμούς τους

1-β, 2-α, 3-δ, 4-γ

5) Ν' αντιστοιχίσετε τις μορφές των παρακάτω απλών προτάσεων με τους ορισμούς τους

1-γ, 2-δ, 3-α, 4-β

6) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

Ἀλέξανδρος- υποκείμενο, προεκήρυξεν- ρήμα, οὐξίους- ἔμμεσο αντικείμενο, ἀποκτενεῖν- ἄμεσο αντικείμενο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

αὐτῶ- ἔμμεσο αντικείμενο, μὴ ἀπάξουσιν- ρήμα, οὗτοι- εννοούμενο υποκείμενο,
τὸν ἵππον- ἄμεσο αντικείμενο

8) Ν' αντιστοιχίσετε τα ρήματα με τους ορισμούς τους

αμετάβατο- το ρήμα του οποίου η ενέργεια δεν έχει κάποιο αποτέλεσμα, μεταβατικό
ρήμα- το ρήμα του οποίου η ενέργεια έχει κάποιο αποτέλεσμα, συνδετικό ρήμα- το
ρήμα το οποίο συντάσσεται με κατηγορούμενο

9) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με την ένδειξη Σ αν είναι σωστές ή με την ένδειξη Λ αν είναι λανθασμένες

1-Σ, 2-Λ, 3-Σ, 4-Σ

E) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης**1) Ποιο περιστατικό περιγράφεται στο παράλληλο κείμενο;**

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε προσεκτικά όλο το κείμενο και βρείτε σε ποιο πράγμα αναφέρεται.

2) Με ποιόν τρόπο κατάφερε ο Μέγας Αλέξανδρος να χαλιναγωγήσει τον Βουκεφάλα;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το παρόν χωρίο:
«Προσδραμών (Αλέξανδρος) τῶ ἵππῳ καὶ παραλαβὼν τὴν ἡνίαν,
ἐπέστρεψε πρὸς τὸν ἥλιον, ὡς ἔοικεν ἐννοήσας ὅτι τὴν σκιὰν
προπίπτουσιν καὶ σαλευομένην ὄρων πρὸ αὐτοῦ διαταράττειτο»

3) Ποια ήταν η αντίδραση του Φιλίππου απέναντι στην θαρραλέα πράξη του γιου του;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το παρόν χωρίο: «ὁ
δὲ πατὴρ καὶ δακρυῦσαι τι λέγεται πρὸς τὴν χαρὰν, καὶ καταβάντος
αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν φιλήσας, ὦ παῖ, φάναι, ζήτει σεαυτῶ βασιλείαν
ἴσῃν· Μακεδονία γάρ σ' οὐ χωρεῖ».

4) Με βάση...δεμένος με τον Βουκεφάλα;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε προσεκτικά και τα δυο κείμενα και βρείτε τους λόγους για τους οποίους οι δυο τους ήταν ιδιαίτερα δεμένοι.

5) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα ρήματα με τις πρωτότυπες λέξεις τους

βασιλεύω- βασιλεία, οἰκέω-ὦ- οἶκος, δουλῶω-ὦ- δούλος, ἀλαλάζω- ἀλαλαί

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Ν' αντιστοιχίσετε...δικές σας προτάσεις

πολιτειακός παράγοντας, πολιτικός λόγος, αντιπολιτευτικό κόμμα, πολυπολιτισμική κοινωνία

α) Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο ανώτατος πολιτειακός παράγοντας ενός δημοκρατικού πολιτεύματος.

β) Ένας ωραίος και γεμάτος επιχειρήματα πολιτικός λόγος μπορεί να εντυπωσιάσει τους ακροατές.

γ) Το αντιπολιτευτικό κόμμα με τις περισσότερες ψήφους ονομάζεται αξιωματική αντιπολίτευση.

δ) Μια πολυπολιτισμική κοινωνία δίνει την αίσθηση της πολυχρωμίας και της ομορφιάς.

7) Να συμπληρώσετε...πολιτειακός)

Είναι πολύ σημαντική η **πολιτικοποίηση** των νέων ανθρώπων, καθώς δείχνουν το ενδιαφέρον τους για το κοινωνικοπολιτικό γίνεσθαι.

Η **πολιορκία** του Μεσολογγίου είναι ένα από τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα της εθνικής μας ιστορίας.

Για την άδεια του κτιρίου, απευθυνθείτε στην **πολεοδομία**

Η πρόεδρος της δημοκρατίας είναι ο ανώτατος **πολιτειακός** θεσμός του συντάγματος.

8) Ν' αντιστοιχίσετε...ελληνική γλώσσα.

σαλευομένην- διασάλευση, ήνιαν- ηνίοχος, αφεις- άφεση, κάμψας- ακαμψία

9) Να γίνει χρονική αντικατάσταση του ρήματος «κρούσει»

Ενεστώτας	κρούει
Παρατατικός	έκρουε
Μέλλοντας	κρούσει
Αόριστος	έκρουσε
Παρακείμενος	κέκρουκε

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Υπερσυντέλικος | έκεκρούκει

10) Να κλιθεί το ρήμα «διαταράττω» στην οριστική έγκλιση στους ιστορικούς χρόνους.

Παρατατικός	Αόριστος	Υπερσυντέλικος
διετάραπτον	διετάραξα	διετεταράχην
διετάραπτες	διετάραξας	διετεταράχεις
διετάραπτε	διετάραξε	διετεταράχει
διεταράπτομεν	διεταράξαμεν	διετεταράχεμεν
διεταράπτετε	διεταράξατε	διετεταράχετε
διετάραπτον	διετάραξαν	διετεταράχεςαν

11) Να κλιθεί το ουσιαστικό «ή βασιλεία»

Ενικός		Πληθυντικός
Ον.	ή βασιλεία	αί βασιλείαι
Γεν.	τῆς βασιλείας	τῶν βασιλειῶν
Δοτ.	τῇ βασιλείᾳ	ταῖς βασιλείαις
Αιτ.	τὴν βασιλείαν	τὰς βασιλείας
Κλ.	ᾧ βασιλείᾳ	ᾧ βασιλεῖαι

12) Στην παρακάτω...το ρήμα.

οί μὲν ἄλλοι- υποκείμενο, ἀνηλάλαξαν- ρήμα

Το ρήμα είναι αμετάβατο, καθώς η ενέργεια του δεν έχει κάποιο αποτέλεσμα

13) Στην παρακάτω πρόταση...το ρήμα

ὁ δὲ πατήρ- υποκείμενο, δακροῦσαι- αντικείμενο, λέγεται- ρήμα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Το ρήμα είναι μεταβατικό, διότι η ενέργεια του έχει κάποιο αποτέλεσμα (παίρνει αντικείμενο)

14) Να γράψετε τις μορφές που μπορεί να πάρει το κατηγορημα

α) Υποκείμενο + Ρήμα

β) Υποκείμενο+ Ρήμα+ Αντικείμενο

γ) Υποκείμενο+ Ρήμα+ Κατηγορούμενο

δ) Υποκείμενο+ Ρήμα+ Αντικείμενο+ Κατηγορούμενο του Αντικειμένου

15) Ποια ρήματα ονομάζονται συνδετικά;

Συνδετικά ονομάζονται τα ρήματα που συντάσσονται με κατηγορούμενο.

16) Ποια ρήματα ονομάζονται δίπτωτα;

Δίπτωτα ονομάζονται τα ρήματα που συντάσσονται με δυο αντικείμενα.

Ενότητα 12^η: Αθήνα και Ατλαντίδα

Α) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Ποια είναι τα κεντρικά πρόσωπα του διαλόγου;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε το εισαγωγικό σημείωμα πριν το κείμενο.

2) Για ποιο λόγο ήταν ισχυρή η δύναμη της νήσου Ατλαντίδας;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το χωρίο: «Ἐν δὲ δὴ τῇ Ἀτλαντίδι νήσῳ μεγάλη συνέστη καὶ θαυμαστὴ δύναμις βασιλέων, κρατοῦσα μὲν ἀπάσης τῆς νήσου, πολλῶν δὲ ἄλλων νήσων καὶ μερῶν τῆς ἡπείρου».

3) Τι συνέβη ανάμεσα στην Ατλαντίδα και την Αθήνα;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το απόσπασμα: «Αὕτη δὴ πᾶσα συναθροισθεῖσα εἰς ἓν ἡ δύναμις τὸν τε παρ' ὑμῖν καὶ τὸν παρ' ἡμῖν καὶ τὸν ἐντὸς τοῦ στόματος πάντα τόπον μιᾶ ποτὲ ἐπεχείρησεν ὀρμῇ δουλοῦσθαι. Τότε οὖν ὑμῶν, ὦ Σόλων, τῆς πόλεως ἡ δύναμις εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους διαφανῆς ἀρετῆ τε καὶ ῥώμῃ ἐγένετο».

4) Ποια πόλη επικράτησε τελικά;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, δείτε προσεκτικά το κείμενο και σκεφτείτε ποια πόλη νίκησε στο τέλος.

5) Πώς αντιμετώπισε η Αθήνα τους επίδοξους πολιορκητές της;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, δείτε προσεκτικά το απόσπασμα: «καὶ κρατήσασα μὲν τῶν ἐπιόντων τρόπαιον ἔστησε, τοὺς δὲ μήπω δεδουλωμένους διεκώλυσε δουλωθῆναι, τοὺς δ' ἄλλους ἀφθόνως ἅπαντας ἠλευθέρωσεν»

6) Ποιοι ήταν...της Μεσογείου;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, αναλογιστείτε την ὅλη συμπεριφορά των Αθηναίων προς τους πολιορκητές της.

7) Για ποιόν λόγο βυθίστηκε η Ατλαντίδα;

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο: «Υστέρω δὲ χρόνων σεισμῶν ἐξαισίων καὶ κατακλυσμῶν γενομένων, ἢ Ἀτλαντὶς νῆσος κατὰ τῆς θαλάττης δῦσα ἠφανίσθη· διὸ καὶ νῦν ἄπορον καὶ ἀδιερεύνητον γέγονεν τοῦκεῖ πέλαγος».

8) Το κείμενο της...ένα διαλογικό έργο

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, προσέξτε τις αντωνυμίες που χρησιμοποιούνται, καθώς και αν υπάρχει κάποιο ουσιαστικό σε κλητική πτώση.

B) Ετυμολογία-Λεξιλόγιο

1) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα επίθετα με τη σημασία τους

πήλινος- ύλη ή χρώμα, κεραμικός- έχει σχέση με την πρωτότυπη λέξη, νόστιμον- κατάλληλος για εκείνο που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη, ἄλκιμος- κατάλληλος για εκείνο που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη, ἐπίγειος- έχει σχέση με την πρωτότυπη λέξη

2) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα επίθετα με τις πρωτότυπες λέξεις τους

πανηγυρικός- πανήγυρις, ἀγοραῖος- ἀγορά, πένθιμος- πένθος, πόσιμος- πόσις

3) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα επίθετα με τη σημασία τους

μάχιμος- κατάλληλος για εκείνο που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη, κυανούς- ύλη ή χρώμα, πορφυρούς- ύλη ή χρώμα, χρήσιμος- κατάλληλος για εκείνο που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη

4) Να συμπληρώσετε...εγκρατής)

Η **γραφειοκρατία** αποτελεί παθογένεια του δημόσιου τομέα

Στις φυσικές καταστροφές οφείλει να δρα άμεσα ο **κρατικός** μηχανισμός.

Το φρούριο Κουλες στο λιμάνι του Ηρακλείου χτίστηκε την περίοδο της **Ενετοκρατίας**

Ο άνθρωπος είναι απαραίτητο να παραμένει **εγκρατής** στους πειρασμούς

5) Να αντιστοιχίσετε...δικές σας προτάσεις

κρατικός προϋπολογισμός, δημοκρατικό πολίτευμα, εγκρατής άνθρωπος, αριστοκρατική παρουσία

α) Αύριο το βράδυ ψηφίζεται στη βουλή, ο κρατικός προϋπολογισμός για τη φετινή χρονιά.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

β) Το δημοκρατικό πολίτευμα εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Αθήνα τον 5^ο αιώνα π.Χ.

γ) Ο εγκρατής άνθρωπος δεν παρασύρεται εύκολα σε δύσκολες καταστάσεις.

δ) Η ευγενική συμπεριφορά συνοδεύει πάντοτε έναν άνθρωπο που έχει αριστοκρατική παρουσία.

6) Να δημιουργήσετε δικές σας προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις

Κρατητήριο: Τον συνέλαβαν να τρέχει με υπερβολική ταχύτητα και πέρασε τη νύχτα στο κρατητήριο της αστυνομίας.

Αυτοκράτορας: Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος ήταν ο τελευταίος βυζαντινός αυτοκράτορας.

Κρατούμενος: Ο κάθε κρατούμενος έχει το δικαίωμα να ζει σε ανθρώπινες συνθήκες σωφρονισμού.

7) Να γράψετε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων με τις παρακάτω λέξεις

κρατούσα: συγκρατώ, εγκράτεια, κραταιός, κράτος, κρατικός

δύναμις: δυναμικός, αδύναμος, ενδυνάμωση, δυνατός

8) Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις με τις συνώνυμές τους

κραταιός- ισχυρός, επικράτηση- νίκη, κράτιστος- άριστος, επικρατής- κυρίαρχος

9) Ν' αντιστοιχίσετε...ελληνική γλώσσα

ρώμη- ρωμαλέος, έστησε- στατικός, άπορον- ευπορία, δουλοῦσθαι- δουλοπάροικος

Γ) Γραμματική

1) Να εντοπίσετε τα τριτόκλιτα ουσιαστικά του κειμένου και να τα καταγράψετε

Ενδεικτικά παραδείγματα: δύναμις, τῆς πόλεως, πέλαγος

2) Να γίνει πλήρης αναγνώριση του ουσιαστικού: «τῆς πόλεως»

τῆς πόλεως

μέρος του λόγου	ουσιαστικό
------------------------	-------------------

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

γένος	θηλυκό
αριθμός	ενικός
πτώση	γενική
κλίση	γ'

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις του ουσιαστικού «ή δύναμις»

ή δύναμις

Γεν. εν	τῆς δυνάμεως
Δοτ. εν	τῆ δυνάμει
Αιτ. εν	τὴν δύναμιν
Γεν. πληθ.	τῶν δυνάμεων
Δοτ. πληθ.	ταῖς δυνάμεσι
Αιτ. πληθ.	τὰς δυνάμεις

4) Να κλιθούν τα ουσιαστικά: ὁ γραμματεὺς, τὸ βῆμα

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ὁ γραμματεὺς	οἱ γραμματεῖς
Γεν.	τοῦ γραμματέως	τῶν γραμματέων
Δοτ.	τῷ γραμματεῖ	τοῖς γραμματεῦσι
Αιτ.	τὸν γραμματέα	τούς γραμματέας
Κλ.	ῶ γραμματεῦ	ῶ γραμματεῖς
Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	τὸ βῆμα	τὰ βήματα
Γεν.	τοῦ βήματος	τῶν βημάτων

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δοτ.	τῷ βήματι	τοῖς βήμασι
Αιτ.	τὸ βῆμα	τὰ βήματα
Κλ.	ᾧ βῆμα	ᾧ βήματα

5) Να γραφτούν τα παρακάτω ουσιαστικά στην ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

τοῖς γονεῦσι: τῷ γονεῖ, τὴν κάθαριν: τὰς καθάρσεις, τοὺς ἱερέας: τὸν ἱερέα, τοῖς τραύμασι(ν): τῷ τραύματι, τῶν ναμάτων: τοῦνάματος, τῶν ἀπόψεων: τῆς ἀπόψεως

6) Να χαρακτηριστούν τα παρακάτω ουσιαστικά ως προς τον χαρακτήρα τους

τοῦ κόρακος: συμφωνόληκτο-αφωνόληκτο, τῆς κλείδος: συμφωνόληκτο-αφωνόληκτο, τῆς φύσεως: φωνηεντόληκτο, τοῦ κεραμέως: φωνηεντόληκτο

7) Να χαρακτηριστούν τα παρακάτω ουσιαστικά ως προς τον αριθμό των θεμάτων τους

ὁ ἱερεὺς, τοῦ ἱερέως: μονόθεμο, ὁ ποιμὴν, τοῦ ποιμένος: διπλόθεμο, ὁ ῥήτωρ, τοῦ ῥήτορος: διπλόθεμο, ἡ κλίμαξ, τῆς κλίμακος: μονόθεμο, ἡ ἄνεσις, τῆς ἀνέσεως: διπλόθεμο

8) Να χαρακτηριστούν τα παρακάτω ουσιαστικά ως προς την κατάληξή τους

ἡ ἔπαρσις: καταληκτικό, τὸ βῆμα: ακατάληκτο, ὁ πράκτωρ: ακατάληκτο, ἡ τυραννίς: καταληκτικό, ὁ ῥίψασπις: καταληκτικό

9) Να χαρακτηρίσετε...είναι λανθασμένες

1-Λ, 2-Σ, 3-Λ, 4-Σ

Δ) Συντακτικό

1) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...με τη συντακτική τους λειτουργία

Ἐν τῇ νήσῳ- εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός, Ἀτλαντίδι- ονοματικός προσδιορισμός, συνέστη- ρήμα, δύναμις- υποκείμενο, μεγάλη- ονοματικός προσδιορισμός στο υποκείμενο

2) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τους λειτουργία.

ἄπορον- κατηγορούμενο, ἀδιερεύνητον- κατηγορούμενο, γέγονεν- ρήμα, τοῦκεῖ πέλαγος- υποκείμενο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

Άθινα- υποκείμενο, τοῖς κινδύνοις- αντικείμενο, ἐπεκράτησεν- ρήμα

4) Ν' αντιστοιχίσετε τις προτάσεις με τους ορισμούς τους

1-δ, 2-α, 3-β, 4-γ

5) Στην παρακάτω πρόταση ...τους λειτουργία

α) ἡ νῆσος- υποκείμενο, κατὰ τῆς θαλάττης- εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός, Ἀτλαντῖς- ονοματικός προσδιορισμός, ἠφανίσθη- ρήμα

β) Η πρόταση είναι επαυξημένη, διότι περιέχει προσδιορισμούς

γ) Ἡ νῆσος ἠφανίσθη

6) α) Να χαρακτηρίσετε...όρους της

Η πρόταση είναι ελλειπτική, καθώς απουσιάζει το ρήμα

β) Θεμιστοκλῆς ἐν Σαλαμῖνι στρατηγός ἦν

7) ἄπορον γέγονεν τὸ πέλαγος

8) Ν' αντιστοιχίσετε τα είδη των προτάσεων με τους ορισμούς τους

1-β, 2-δ, 3-γ, 4-α

Ε) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης

1) Τι πιστεύει ο συγγραφέας...ο Πλάτωνας;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο: «Πρὸς ὃ καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος εὖ παρατίθησιν, ὅτι ἐνδέχεται καὶ μὴ πλάσμα εἶναι τὸ περὶ τῆς νήσου τῆς Ἀτλαντίδος».

2) Τι πληροφορίες αντλούμε για το μέγεθος της Ατλαντίδας;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε προσεκτικά το δεύτερο παράλληλο κείμενο.

3) Πριν πόσα χρόνια...αντίπαλες πλευρές;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε προσεκτικά το δεύτερο παράλληλο κείμενο.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Για ποιο λόγο...και αδιαπέραστο;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε προσεκτικά το απόσπασμα: «νῦν δὲ ὑπὸ σεισμῶν δῦσαν ἄπορον πηλὸν τοῖς ἐνθὲνδε ἐκπλέουσιν ἐπὶ τὸ πᾶν πέλαγος, ὥστε μηκέτι πορεύεσθαι, κωλυτὴν παρασχεῖν»

5) Ο μύθος της χαμένης...συμβαίνει αυτό;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, σκεφτείτε πόσες εκδοχές υπάρχουν σχετικά με την εξαφάνιση της Ατλαντίδας.

6) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα επίθετα με τις πρωτότυπες λέξεις τους

κραταιός- κράτος, πατρῶος- πατήρ, ξύλινος- ξύλον, πένθιμος- πένθος

7) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα επίθετα με τη σημασία τους

ὄρεινός- αυτός που έχει σχέση με αυτό που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη, πλίνθινος- ύλη ή χρώμα, ἐδώδιμος- κατάλληλος γι' αυτό που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη, ὅμοιος- αυτός που έχει σχέση με αυτό που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη, νόμιμος- κατάλληλος γι' αυτό που δηλώνει η πρωτότυπη λέξη

8) Να δημιουργήσετε δικές σας προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις:

Αυτοκρατορικός: Ο Μέγας Κωνσταντίνος ήταν ο πρώτος που ανέλαβε τον αυτοκρατορικό θρόνο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Εγκράτεια: Σε πολλές στιγμές της ζωής μας, χρειάζεται να δείχνουμε εγκράτεια και να μην παρασυρόμαστε από τις καταστάσεις.

Κρατικός: Είναι αναγκαίο να χορηγείται κρατικό βοήθημα στους άνεργους συμπολίτες μας.

Συγκράτηση: Παρόλο που είχε θυμώσει μαζί του, έδειξε συγκράτηση και δεν του είπε σκληρά λόγια

9) Ν' αντιστοιχίσετε...γλώσσας

ἀφανισθείη- εξαφάνιση, δῦσαν- καταδύσεις, διαπεραίνειν- συμπέρασμα, παρατίθησιν- παράθεμα

10) Να γίνει...στους δυο αριθμούς

ιερέων

μέρος του λόγου	ουσιαστικό
-----------------	------------

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

γένος	αρσενικό
αριθμός	πληθυντικός
πτώση	γενική
κλίση	γ'

ιερέων

Γεν. εν	τοῦ ἱερέως
Δοτ. εν	τῷ ἱερεῖ
Αιτ. εν	τὸν ἱερέα
Γεν. πληθ.	τῶν ἱερέων
Δοτ. πληθ.	τοῖς ἱερεῦσι
Αιτ. πληθ.	τούς ἱερέας

11) Να κλιθεῖ το ουσιαστικό: τὸ πλάσμα

	Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
Ον.	τὸ πλάσμα	τὰ πλάσματα
Γεν.	τοῦ πλάσματος	τῶν πλασμάτων
Δοτ.	τῷ πλάσματι	τοῖς πλάσμασι
Αιτ.	τὸ πλάσμα	τὰ πλάσματα
Κλ.	ᾧ πλάσμα	ᾧ πλάσματα

12) α) Στην...τους λειτουργία

περὶ ἧς- εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός, ἐκεῖνος- υποκείμενο, ἱστορησάι- αντικείμενο του ρήματος, σόλωνά- αντικείμενο, φησι- ρήμα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

β) Η πρόταση είναι επαυξημένη, γιατί αποτελείται από προσδιορισμούς πέρα από τους κύριους όρους της.

γ) Εκείνος φησι ιστορήσαι Σόλωνα

Ενότητα 13^η: Δάμων και Φιντίας

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Για ποιον λόγο ο Φιντίας τιμωρήθηκε;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το χωρίο: «Διονυσίου τυραννοῦντος Φιντίας τις Πυθαγόρειος ἐπιβεβουλευκῶς τῷ τυράννῳ, μέλλων δὲ τῆς τιμωρίας τυγχάνειν»

2) Για ποιόν λόγο απόρησε ο Διονύσιος με τον Φιντία;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εξετάστε το απόσπασμα: «Τοῦ δὲ δυνάστου θαυμάσαντος, εἰ τοιοῦτός ἐστι φίλος ὃς ἑαυτὸν εἰς τὴν εἰρκτὴν ἀντ' ἐκείνου παραδώσει, προεκαλέσατό τινα τῶν γνωρίμων ὁ Φιντίας, Δάμωνα ὄνομα, Πυθαγόρειον φιλόσοφον, ὃς ἔγγυος εὐθύς ἐγενήθη».

3) Ποιος μπήκε εγγυητής για τον Φιντία;

Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο και αναφέρετε το όνομα του εγγυητή του Φιντία

4) Πώς αντιμετώπιστηκε...Συρακουσών;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, δείτε προσεκτικά το τέλος του κειμένου και αναφέρετε τις δυο αντικρουόμενες απόψεις στο λαό των Συρακούσων.

5) Τι συνέβη στο τέλος;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, θυμηθείτε αν εμφανίστηκε τελικά ο Φιντίας στο δικαστήριο ή όχι.

6) Τι δείχνει η απόφαση του Δάμωνα να μπει εγγυητής για τον Φιντία;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, αναλογιστείτε το συναισθηματικό δέσιμο που υπήρχε ανάμεσα στους δυο άνδρες.

7) Για ποιο λόγο ο Διονύσιος απάλλαξε τον Φιντία από την τιμωρία του;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, διαβάστε το απόσπασμα: «Θαυμάσας οὖν ὁ Διονύσιος ἀπέλυσεν τῆς τιμωρίας τὸν ἐγκαλούμενον καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἄνδρας τρίτον ἑαυτὸν εἰς τὴν φιλίαν προσλαβέσθαι».

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο- ετυμολογία

1) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα επίθετα με τις πρωτότυπες λέξεις του

θαρραλέος- θάρρος, φωτεινός- φως, θερινός- θέρος, σακχαρώδης- σάκχαρον

2) Ν' αντιστοιχίσετε τα επίθετα με τους ορισμούς τους

φλογερός- πλησμονή, χειμερινός- χρόνο ή μέτρο, ετήσιος- χρόνο ή μέτρο, ύλικός- αυτός που έχει σχέση με την πρωτότυπη λέξη, παχυλός- πλησμονή

3) Από τα παρακάτω ονόματα να γράψετε τα επίθετα που παράγονται:

ήμέρα: ήμερήσιος, μήν: μηνιαίος, έσπερα: έσπερινός, μεσημβρία: μεσημβρινός

4) Από τα παρακάτω ονόματα να γράψετε τα επίθετα που παράγονται:

λύπη: λυπηρός, ρώμη: ρωμαλέος, σθένος: σθεναρός, σιωπή: σιωπηλός, δρόσος: δροσερός, φθόνος: φθονερός

5) Ν' αντιστοιχίσετε...δικές σας προτάσεις

σιωπηλός μάρτυρας, αφρώδες κρασί, σθεναρή αντίσταση, αισχρό θέαμα

α) Σε περίεργες υποθέσεις δεν γίνεται κάποιος να είναι σιωπηλός μάρτυρας.

β) Η σαμπάνια είναι ένα αφρώδες κρασί.

γ) Οι διαδηλωτές έχουν σθεναρή αντίσταση στην ψήφιση του καινούριου νομοσχεδίου.

δ) Οι σκηνές βιαιοπραγίας μεταξύ των οπαδών των δυο αντίπαλων ομάδων αποτελούν ένα αισχρό θέαμα.

6) Να δημιουργήσετε δικές σας προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις:

τυραννικός: Τα τυραννικά καθεστώτα είναι καταπιεστικά για τους πολίτες.

Τυραννία: Προσπαθώ ν' απελευθερωθώ από την τυραννία του να είμαι σε όλα άψογη.

Τυραννιέμαι: Κάθε φορά που έχω εξεταστική, τυραννιέμαι να βγάλω την ύλη.

7) Στις παρακάτω...με τη σημασία τους

1-γ, 2-δ, 3-β, 4-α

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

8) Ν' αντιστοιχίσετε τις λέξεις με τη σημασία τους

τυραννίς- τρόπος διοίκησης μιας πολιτείας, τυραννέω- είμαι διοικητής μιας πολιτείας, τυραννοκτόνος- αυτός που σκοτώνει τον τύραννο, τυραννικός- αυτός που έχει σχέση με το πολίτευμα της τυραννίας

9) Να συμπληρώσετε...τυραννίδα)

Η συμπεριφορά του απέναντι στους υπαλλήλους του είναι **τυραννική**

Ο Αρμόδιος κι ο Αριστογείτων ήταν γνωστοί **τυραννοκτόνοι**

Στις Συρακούσες είχαν ως πολίτευμα την **τυραννίδα**

Ο Περίανδρος ήταν ένας **τύραννος** της Κορίνθου.

10) Ν' αντιστοιχίσετε...ελληνική γλώσσα

διοικῆσαι- διοικητής, εἰρκτήν- κάθειρξη, κατεγίνωσκον- διαγνωστικός, προπέτειαν- επέτειος

Γ) Γραμματική

1) Ν' αναγνωρίσετε την μετοχή «ἐπιβεβουλευκώς»

ἐπιβεβουλευκώς

γένος	Αρσενικό
χρόνος	Παρακείμενος
αριθμός	Ἐνικός
πτώση	Ονομαστική
φωνή	Ἐνεργητική

2) Ν' αναγνωρίσετε το απαρέμφατο «διοικῆσαι»

διοικῆσαι

εἶδος	Ἄναρθρο
χρόνος	Ἀόριστος
φωνή	Ἐνεργητική

3) Να εντοπίσετε...και να τα καταγράψετε

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ενδεικτικές απαντήσεις: τυγχάνειν, διοικῆσαι, δώσειν

4) Να εντοπίσετε...να τις καταγράψετε

Ενδεικτικές απαντήσεις: ἐπιβεβουλευκώς, θαυμάσαντος

5) Να γραφούν τα απαρέμφατα της ενεργητικής φωνής του ρήματος «φυλάττω»

Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
Φυλάττειν	φυλάξειν	φυλάξει	πεφυλαχέναι

6) Να γραφούν οι μετοχές της ενεργητικής φωνής του ρήματος «τυραννέω»

Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
ό τυραννέων, ή τυραννέουσα, τὸ τυραννεῦον	ό τυραννεύσων, ή τυραννεύσουσα, τὸ τυραννεῦσον	ό τυραννεύσας, ή τυραννεύσασα, τὸ τυραννεῦσαν	ό τετυραννευκώς, ή τετυραννευκυῖα, το τετυραννευκός

7) Να κλιθεῖ το θηλυκό γένος της μετοχής αορίστου του ρήματος «πράττω»

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ή πράξασα	αἱ πράξασαι
Γεν.	τῆς πραξάσης	τῶν πραξασῶν
Δοτ.	τῇ πραξάσῃ	ταῖς πραξάσαις
Αιτ.	τὴν πράξασαν	τάς πραξάσας
Κλητ.	ὦ πράξασα	ὦ πράξασαι

8) Να κλιθεῖ η περίφραση «ή τεταγμένη ὥρα»

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ή τεταγμένη ὥρα	αἱ τεταγμέναι ὥραι
Γεν.	τῆς τεταγμένης ὥρας	τῶν τεταγμένων ὥρῶν
Δοτ.	τῇ τεταγμένη ὥρα	ταῖς τεταγμέναις ὥραις
Αιτ.	τὴν τεταγμένην ὥραν	τάς τεταγμένας ὥρας

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κλητ.	ὄ τεταγμένη ὥρα	ὄ τεταγμένοι ὥραι
--------------	-----------------	-------------------

9) Να χαρακτηρίσετε...λανθασμένες

1-Λ, 2-Σ, 3-Σ, 4-Σ

Δ) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

1) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τη συντακτική τους λειτουργία

ὁ διονύσιος- υποκείμενο, παρεκάλεσε- ρήμα, τοὺς ἄνδρας- υποκείμενο του απαρεμφάτου, προσλαβέσθαι- αντικείμενο

2) Στην παραπάνω πρόταση...είδος του

Το «προσλαβέσθαι» είναι τελικό απαρέμφατο. Αυτό συμβαίνει γιατί εξαρτάται (είναι αντικείμενο) στο ρήμα «παρεκάλεσε», το οποίο ακολουθείται από τελικό απαρέμφατο και γιατί μεταφράζεται με το μόριο να.

3) Στην παρακάτω...τους λειτουργία

δώσειν- αντικείμενο, φιντίας- εννοούμενο υποκείμενο, ἐγγυητήν- κατηγορούμενο του αντικειμένου, ἔφησεν- ρήμα, τῶν φίλων- ονοματικός προσδιορισμός, ἕνα- αντικείμενο του απαρεμφάτου

4) Στην παραπάνω περίοδο λόγου...το είδος του.

Το απαρέμφατο «δώσειν» είναι ειδικό απαρέμφατο. Αυτό συμβαίνει επειδή εξαρτάται (είναι αντικείμενο) από το ρήμα «ἔφησεν», το οποίο συντάσσεται με ειδικό απαρέμφατο και μεταφράζεται με τον ειδικό σύνδεσμο ότι.

5) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τους λειτουργία

Φιντίας- Υποκείμενο, ἐπιβεβουλευκῶς- ονοματικός προσδιορισμός, τῷ τυράννῳ- αντικείμενο της μετοχής, ἠτήσατο- Ρήμα, Χρόνον- Αντικείμενο

6) Στην παραπάνω πρόταση...προς το είδος της

Η μετοχή «ἐπιβεβουλευκῶς» είναι επιθετική, γιατί μεταφράζεται με την αναφορική αντωνυμία ο οποίος και γιατί λειτουργεί ως ονοματικός προσδιορισμός στο υποκείμενο «Φιντίας».

7) Στην παρακάτω περίοδο λόγου...τους λειτουργία

θαυμάσας- επιρρηματικός προσδιορισμός, ὁ διονύσιος- υποκείμενο, ἀπέλυσεν- ρήμα, τὸν ἐγκαλούμενον -αντικείμενο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

8) Στην παραπάνω πρόταση...το είδος τους

Η μετοχή «θαυμάσας» είναι επιρρηματική μετοχή, γιατί δηλώνει χρόνο στο ρήμα «ἀπέλυσεν». Η μετοχή «τὸν ἐγκαλούμενον» είναι επιθετική μετοχή, γιατί αφενός αποτελείται από άρθρο και αφετέρου λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα «ἀπέλυσεν».

9) Να χαρακτηρίσετε...λανθασμένες.

1-Λ, 2-Σ, 3-Σ, 4-Σ

E) Πρόσθετες ασκήσεις εμπέδωσης**1) Σε ποιες περιπτώσεις αποδεικνύεται αν ο άλλος είναι καλός φίλος;**

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, κοιτάξτε το χωρίο: «Δοκίμαζε τούς φίλους ἕκ τε τῆς περὶ τὸν βίον ἀτυχίας καὶ τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις κοινωνίας»

2) Με τι παρομοιάζεται ένας καλός φίλος;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, δείτε το χωρίο: «τὸ μὲν γὰρ χρυσίον ἐν τῷ πυρὶ βασανίζομεν, τούς δὲ φίλους ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγιγνώσκομεν».

3) Για ποιο λόγο η φιλία του Φιντία και του Δάμωνα αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση;

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, θυμηθείτε τη θυσία του Δάμωνα για τον Φιντία και τη συμπεριφορά του Φιντία απέναντί του.

4) Με βάση τα όσα...ένας καλός φίλος

Για ν' απαντήσετε σ' αυτήν την ερώτηση, εστιάστε στα χαρακτηριστικά που διαθέτει ένας καλός φίλος (ειλικρίνεια, εμπιστοσύνη κλπ).

5) Ν' αντιστοιχίσετε τα παράγωγα επίθετα με τις πρωτότυπες λέξεις τους

όπωρινός- όπώρα, αιματώδης- αίμα, αίσχρός- αἷσχος, πειναλέος- πείνα

6) Να γράψετε τα επίθετα τα οποία παράγονται από τα παρακάτω ονόματα

ζόφος: ζοφερός, ἔχθρα: ἔχθρός, ὕστερος: ὕστεραῖος, τρόμος: τρομερός, λίπος: λιπαρός

7) Να δημιουργήσετε δικές σας προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Τυραννώ: Οι μαθητές πιστεύουν ότι οι καθηγητές τους τυραννούν.

Τυραννικός: Ο προϊστάμενος είναι αρκετά τυραννικός με τους υπαλλήλους του τμήματός του.

Τύραννος: Ο Πεισίστρατος ήταν ο πιο γνωστός Αθηναίος τύραννος.

8) Ν' αντιστοιχίσετε...ελληνική γλώσσα

δεήσεις- δεοντολογία, κοινωνίας- συγκοινωνία, προσμένης- προσμονή, βίον- αβίωτος

9) Να γραφτεί το απαρέμφατο κι η μετοχή του ρήματος «είμι»

Απαρέμφατο	Μετοχή
είναι	ῶν, οὔσα, ὄν

10) Να γραφτούν τα απαρέμφατα κι οι μετοχές των ρημάτων: βασιλεύω, καταγράφω, προστάττω

Βασιλεύω			
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
ὁ βασιλεύων, ἡ βασιλεύουσα, τὸ βασιλεῦον	ὁ βασιλεύσων, ἡ βασιλεύσουσα, τὸ βασιλεῦσον	ὁ βασιλεύσας, ἡ βασιλεύσασα, τὸ βασιλεῦσαν	ὁ βεβασιλευκῶς, ἡ βεβασιλευκυῖα, τὸ βεβασιλευκός
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
βασιλεύειν	βασιλεύσειν	βασιλεῦσαι	Βεβασιλευκέναι
Καταγράφω			
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
ὁ καταγράφων, ἡ καταγράφουσα, τὸ καταγραῶφον	ὁ καταγράψων, ἡ καταγράψουσα, τὸ καταγραῶψον	ὁ καταγράψας, ἡ καταγράψασα, τὸ καταγραῶψαν	ὁ καταγεγραφῶς, ἡ καταγεγραφυῖα, τὸ καταγεγραφός
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
καταγράφειν	καταγράψειν	καταγραῶψαι	καταγεγραφέναι
Προστάττω			

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
ὁ προστάττων, ἡ προστάττουσα, τὸ προστᾶττον	ὁ προστάξων, ἡ προστάξουσα, τὸ προστᾶξον	ὁ προστάξας, ἡ προστάξασα, τὸ προστᾶξαν	ὁ προστεταχώς, ἡ προστεταχυῖα, τὸ προστεταχός
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
προστάττειν	προστάξειν	προστᾶξαι	προστεταχέναι

11) Να κλιθεῖ η περίφραση «ἡ τυραννεύουσα ἀρχή»

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ἡ τυραννεύουσα ἀρχή	αἱ τυραννεύουσαι ἀρχαί
Γεν.	τῆς τυραννεύουσης ἀρχῆς	τῶν τυραννεουσῶν ἀρχῶν
Δοτ.	τῇ τυραννεύουσῃ ἀρχῇ	ταῖς τυραννεούσαις ἀρχαῖς
Αιτ.	τὴν τυραννεύουσαν ἀρχήν	τάς τυραννεούσας ἀρχάς
Κλητ.	ὦ τυραννεύουσα ἀρχή	ὦ τυραννεύουσαι ἀρχαί

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Επαναληπτικές ασκήσεις 7-13

1) Να κλιθεί το ρήμα «ταράττω» στην οριστική των ιστορικών χρόνων της ενεργητικής φωνής

Παρατατικός	Αόριστος	Υπερσυντέλικος
ετάραττον	έταραξα	έτεταράχην
ετάραττες	έταραξας	έτεταράχεις
ετάραττε	έταραξε	έτεταράχει
εταράττομεν	εταράξαμεν	ετεταράχεμεν
εταράττετε	εταράξατε	ετεταράχετε
ετάραττον	έταραξαν	έτεταράχεσαν

2) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση του ρήματος «προσέκρουσε»

Ενεστώτας	προσκρούει
Παρατατικός	προσέκρουε
Μέλλοντας	προσκρούσει
Αόριστος	προσέκρουσε
Παρακείμενος	προσκέκρουκε
Υπερσυντέλικος	προσεκεκρούκει

3) Να γίνει πλήρης αναγνώριση του ρήματος «έπεπαιδεύκειν» και στη συνέχεια να γίνει η χρονική αντικατάσταση του

Μέρος του λόγου	ρήμα
Έγκλιση	οριστική

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Χρόνος	υπερσυντέλικος
Πρόσωπο	α'
Αριθμός	Ενικός
Φωνή	Ενεργητική
Ενεστώτας	παιδεύω
Παρατατικός	ἐπαίδευον
Μέλλοντας	παιδεύσω
Αόριστος	ἐπαίδευσα
Παρακείμενος	πεπαίδευκα
Υπερσυντέλικος	ἐπεπαιδεύκειν

4) Να γραφούν τα απαρέμφατα κι οι μετοχές της ενεργητικής φωνής των ρημάτων «σπουδάζω», «στρατεύω», «φυλάττω»

Σπουδάζω			
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
σπουδάζειν	σπουδάσειν	σπουδᾶσαι	ἐσπουδακέναι
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
ὁ σπουδάζων, ἡ σπουδάζουσα, τὸ σπουδάζον	ὁ σπουδάσων, ἡ σπουδάσουσα, τὸ σπουδᾶσον	ὁ σπουδάσας, ἡ σπουδάσασα, τὸ σπουδᾶσαν	ὁ ἐσπουδακώς, ἡ ἐσπουδακυῖα, τὸ ἐσπουδακός
Στρατεύω			
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
στρατεύειν	στρατεύσειν	στρατεῦσαι	ἐστρατευκέναι
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ό στρατεύων, ή στρατεύουσα, τὸ στρατεύον	ό στρατεύσων, ή στρατεύσουσα, τὸ στρατεύσον	ό στρατεύσας, ή στρατεύσασα, τὸ στρατεύσαν	ό ἐστρατευκώς, ή ἐστρατευκυία, τὸ ἐστρατευκός
Φυλάττω			
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
φυλάττειν	φυλάξειν	φυλάξει	πεφυλαχέναι
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
ό φυλάττων, ή φυλάττουσα, τὸ φυλάττων	ό φυλάξων, ή φυλάξουσα, τὸ φυλάξων	ό φυλάξας, ή φυλάξασα, τὸ φυλάξαν	ό πεφυλαχώς, ή πεφυλαχυία, τὸ πεφυλαχός

5) Να γίνει η χρονική αντικατάσταση του ρήματος «ἐφροντίζον» και να γραφτούν τα απαρέμφατα και οι μετοχές της ενεργητικής φωνής

Ενεστώτας	φροντίζω/φροντίζουν(ν)
Παρατατικός	ἐφροντίζον
Μέλλοντας	φροντίσω/ φροντίσουν(ν)
Αόριστος	ἐφροντίσα/ἐφρόντισαν
Παρακείμενος	πεφρόντικα/πεφροντίκασι
Υπερσυντέλικος	ἐπεφροντίκειν/ἐπεφροντίκεσαν

Απαρέμφατο			
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
φροντίζειν	φροντίσειν	Φροντίσαι	πεφροντικέναι
Μετοχή			
Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ό φροντίζων, ή φροντίζουσα, τὸ φροντίζον	ό φροντίσων, ή φροντίσουσα, τὸ φροντίσον	ό φροντίσας, ή φροντίσασα, τὸ φροντίσαν	ό πεφροντικώς, ή πεφροντικυῖα, τὸ πεφροντικός
--	--	---	---

6) Να κλιθεί το ουσιαστικό «ή πτώσις»

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ον.	ή πτώσις	αἱ πτώσεις
Γεν.	τῆς πτώσεως	τῶν πτώσεων
Δοτ.	τῇ πτώσει	ταῖς πτώσεσι
Αιτ.	τὴν πτώσιν	τάς πτώσεις
Κλητ.	ὦ πτώσι	ὦ πτώσεις

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αξίες για μια ζωή!

- ✓ Εξυπνάδα
- ✓ Κριτική Σκέψη
- ✓ Αυτοπεποίθηση

Βρες τον Καθηγητή σου!
στο arnos.gr

Ο Καθηγητής - Δάσκαλος arnos.gr:

- ★ Διδάσκει μεθοδικά και οργανωμένα με το Τετράδιο Σπουδής.
- ★ Καθοδηγεί το Μαθητή να μαθαίνει βήμα - βήμα.
- ★ Οδηγεί στην **Αυτομάθηση**.
- ★ Υλοποιεί τους στόχους του μαθήματος.
- ★ Πιστοποιεί με διαγωνίσματα την πρόοδο του Μαθητή.

Γιατί επιλέγω Τετράδιο Σπουδής;

- ★ Είναι απαραίτητο διδακτικό εργαλείο βασισμένο στους στόχους του μαθήματος και τον τρόπο Υλοποίησής του.
- ★ Σε αυτό βρίσκεται το υλικό Διδασκαλίας για τον Καθηγητή και Μελέτης για το Μαθητή.
- ★ Το Τετράδιο Σπουδής σε συνδυασμό με το course οδηγούν το **Μαθητή** στην **Αυτομάθηση**.
- ★ Είναι το Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο πραγματοποίησης της **online διδασκαλίας με φυσικό τρόπο**.
- ★ Με αυτό **ενημερώνονται** άμεσα **οι γονείς** και **ελέγχουν την πρόοδο** του παιδιού τους.

Τετράδια Σπουδής για:

Γυμνάσιο

Μαθηματικά

Αρχαία

Γλώσσα

Φυσικά

13-15
ετών

